

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

שנה ד' (תש"פ)

מאמרים נבחרים משיבויות חמדה, שווים לכל נפש מכוונים ומרוממים
מכתבם וכלשונם מותוך הספרים הקדושים

בהעלותך

זֶהַר הַמְבֹאֵר
הַפֶּתַח וְהַכְּבוֹד

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר שמחה" נהריה
על שם כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זיע"א

מהדורת 'קרון מלפני בכ"ה

מכון אור לישרים

ירושלים - נהריה

אוצר פניני החסידות

אוצר כלום
לפרשת השבוע

בהעלותך

מתורתו של אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זיע"א

עגנו הדבקות פרושו הוא שלא יהא שום מפסיק אן
אפשרות יכלת הדבקות, כמשל מהבעל שם טוב שבדלתי
אפשרית החבור מחתיכות קסף אחת אל אחת על ידי הדבק
כי אם כשגוררין מן עצמות הקסף במקום הדבקה אז מתאחד
יפה 'אומר לדבק טוב' (שעיה מא ז) ונעשה לאחד, מה שאין כן
כשיש איזה חלודה או שום מפסיק בלתי אפשרות להתחבר
(פרי הארץ כי תשא)

אוצר פניני החסידות

- א **תורת אמת** | חזק גדול לרוחא עצמו מגשם ומרחק שדוקא מתוך החשך וזקף להארה
- א **דגל מנהג אפרים** | מתחלה מקרב הקב"ה את האדם לעבודתו ולאחר מכן מתרחק כדי שהאדם יתקרב מעצמו
- ב **חמדת דוד** | הקב"ה הפך בעבודת האדם מתוך החשך על אף שגרא לאדם שאין עבודתו שוה מאומה
- ג **לקוטי הלכות** | עשר ההתפארות הקב"ה בישאל הוא בריצון וקשנות לעשות רצונו
מי הים | אי אפשר בשום אופן שבעולם שחשיליו יעשה בדיק כקנות המשלם, אף אהרו הפכו הדקלים המגורה בדיק פאשי נאטן4154
- ד **עבודת עבודה** | הדקדוק בפסוקים והתמיה מה ששכב בכך שלא שנה
- ה **רביד הנהג** | הקב"ה הניח את האדם בתוך הגוף כדי שלא ישורף על ידי התלהבות
- ו **קב ונקי** | באור 'פי זה כמה נכספי לראות וגו' אלה המדה לפי וחוטה נא ואל תתעלם'
- ז **פתוחי חותם** | רמז שילמד אדם תורה לשם תהון השכינה
- ז **דברי יחזקאל** | מה משמענו רש"י
- ח **תפארת שמואל** | הלמוד לעינו השקפה פריטת מנרות המגורה
- ח **לקוטי תורה** | המגורה היא בחינת נקסט ישראל הפולקת את כלל נשמות ישראל לסוגיהם
- ט **לקוטי שיחות** | עבודה בבחינת אתגרותא דלתא ובבחינת אתגרותא דלעילא
- ט **קדושת יום טוב** | יש המתעורר לתשובה ולעבודת ה' פאשר יסורים באים עליו, אך יותר מעלה המתעורר מתוך החסדים הבאים עליו4151
- יא **שלה"ה הקדוש** | רמז שכל על פקלה יש לומר אם ירצה השם
- יא **פתוחי חותם** | תפלה ותורה הנאמרים בפה המטפן בדיבורים אסורים אינם פועלים כלום
- יב **מהרי"ד מבעלזא** | פאשר נפתחים שערי ישועה נושעים אף על מה שלא התפללו
- יב **פתוחי חותם** | הגוף רוצה להתדבק בגשמיות והנשמה ברוחניות
- יג **שפע חיים** | פאשר הציץ נוסף לאדם לא יועילו אותה ומפתים גלויים
- יד **פתוחי חותם** | מדיע סבר והושע שיש פגם בנבואתם של אלךד ומידך
- יד **פרדס שאול** | באור נפלא בקנאת והושע ותשובת משה
- יד **ישמו משה** | הקב"ה מקפיד על העלאת הצידיק ומגישה על פי מיד | פיון שמשנה רבנו לא הקפיד השתקה הקב"ה מלקניש על העלאתו4151
- טו **דברי יואל** | האדם מוצא בתורה הוראות על פי מעשיו
- טז **שמועה טובה** | מעשה ברפי שמעלקא מניקלשבורג זיע"א
- טז **בינת ישראל** | הדבוק בקמת ביכלה להשיב לאפירוס אפלו במילתא דבדיוחיתא | מעשה שהיה
- טז **הנהגות צדיקים** | לכל אדם יש שיש בנשמתו באחת מתפלות השבת
- יז **ישר דברי אמת** | עשר יום השבת הוא להתדבק בו בבורא יתגורר בתפלה
- יז **לקוטי תורה** | התפלה בחול היא בבחינת יגיעה ובשבת בבחינת תענוג
- יז **פנים יפות** | יש להעלות את תפלות השבת הומוות לימות החל לדרגה יותר נעלות
- יז **אמונת ישראל** | שתי בחינות בתפלה, תפלה עבור התמלאות בהקשה ותפלה עבור מרבה ודבקות | בשבת אפשר להגיע לתפלה בדבקות4151
- יט **דורות חתם סופר** | השעם שאסור להתפלל עבור החולה בשבת ואלו לעסק ברפואה מחמת פקוח נפש מותר

אוצרות אגוני הדורות

- יט **משך חכמה** | הדלקה קשרה בוך ובהדלקה הראשונה נאטנה אהרו לתנן את המגורה
- יט **חמדת ישראל** | שבחו של אהרו שלא ערב מחשבה אחרת בהדלקה
- כ **תורת משה - שיר מעון** | תפלה בזמן שמחה כמו בעת צרה
- כ **אדרת אליהו** | על ידי קבלת גרים אין עשו נוטל חלק בעולם הבא
- כא **נחלי דבש** | התאונות הגם שחושבים רעים בעיני ה', ותלנת האססופו שאין בכיכול ספק ביד הקב"ה לתן להם בשר4151
- כא **ישועות יעקב** | לא רצו ישראל לטעם טעם בשר בזמן ששום ששעמו היה פגום
- כב **אשל אברהם** | תרעמת ישראל לאכל בדרך השבע ללא נבוי מצות וחקית
- כב **צלצל ננפים** | אכילה ללא טרח מצות
- כג **וידבר משה** | תמימת משה רבנו ביצי יכול לפרנס את כל ישראל על ידי זכותיו
- כג **נחלת אברהם** | נקי מפל נדנדו עברה מעשיו מתברכים
- כד **זכרון שמואל** | מעלת הענה מפל המדות
- כד **רמב"ן** | לפי שלא יצאו לזהב מועד והיו כממרים דברי ה' חשש והושע שמא רוח שקר בפייהם
- כד **דעת וקנים מבעלי התוספות** | חשש והושע שפא היו נביאי שקר לפי שרק שבעים איש היו מעתדים להיות נביאים
- כה **חוט של חסד** | חשד והושע נביאי שקר בהיותם מתנבאים בתוך הפמנה ללא הבנה הנאונה
- כה **חוט של חסד** | סבר והושע שביאי שקר הם פיון שאין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד
- כו **שם משמואל** | שני נביאים המתנבאים בזה אחר זה וכולים להתנבאות אפלו בסגנון אחד
- כז **מעשי צדיקים**
- לד **יומא דהילולא**
- לו **ספרי ויהלום** | הארה חסידית מן הפרשה
- מא **זוהר הקדוש** | עם פרוש הכתר והכבוד

נושאים בפרשת בהעלותך

התחזקות לעבודת הבורא בכל מצב

תורת אמת

רבי יהודה לייב אייגנר מלובלין זיע"א
חזוק גדול לרואה עצמו מגשם ומרחק שדוקא
מתוך החשך יזכה להארה

בהעלתך את הנרות (ח ב). איתא במדרש (שמו"ד טו) שלא יטעף יצרף לומר שלא ירדף אני צרף, עוד שם, בשר ודם מדליק נר מגר דלוק, שמא יוכל להדליק מתוך החשך, והקדוש ברוך הוא מדליק אור מתוך החשך, שנאמר וחשך על פני תהום, ויאמר אלהים יהי אור.

המדרש הנה מלמדנו, לבל יפל לב האדם עליו, באשר שהעקר הוא שיאיר על האדם בכל פרטי עניני הארת השרש דעיקרא ושרשא דכל עלמין, ובאמת ידע איניש בנפשיה שהוא בגשמיות מאד עם כל עניניו, ואם בן אין לו תקנה חלילה.

אולם פי לא בן הוא, פי באמת אין ביכלת האדם להאיר על עצמו, שזהו ענין אקרים ז"ל בשר ודם מדליק נר מגר דלוק, פי כף נטבע בטבע הפריאה, גם ברוחניות, שאין כח ביד האדם לפעל התפשטות הניצוץ הנמצא בו להתלהב על ידו, וגם לא להמציא הניצוץ.

והקדוש ברוך הוא מדליק אור מתוך החשך, ולא אמר מדליק מעצמו, רק מתוך החשך דיקא, הינו על ידי שבירת לב האדם, כשרואה בעצמו איך שהוא מגשם ומרחק, מזה דיקא הסבה להמציא לו האורה, פי לית נהורא אלא האי דנפיק מגו חשוכא (וזהר ח"א לב), וכמו שנאמר וחשך על פני תהום ויאמר אלהים יהי אור.

וזהו ענין הסדרא הזאת, שנאמר לאהרן ב'העלתך את הנרות' לאחר קרבנות הנשיאים, וכדאיתא במדרש (שמו"ד טו ו) שהיה אהרן מצר שפלים הקריבו והוא לא הקריב, ושמא בשבילו נתרחק שבטו.

והינו שמזה לבד שלא הקריב כמותם לא נפל דעתו, פי אין לערף גפש אהד לחברו, ושמא לא הגיע למעלתם, רק פי שהקריבה היה עבור השבט, והשבט לוי הלא בעצם המבחרים שבשבטים, ואם בן רק הוא היה הגורם, שבנדאי הוא מחמת החסרון שנמצא בו, וחסר הוא חטא ומחטיא, ואין לשער גדל החשכות ושכרון לבו שהיה לו מהרחוק הזה, ועל ידי זה דיקא נאמר לו 'בהעלתך את הנרות', שהוא ענין נהורא מגו חשוכא:

דגל מחנה אפרים

רבי משה חיים אפרים מסדילקוב זיע"א

מתחלה מקרב הקב"ה את האדם לעבודתו ולאחר מכן מתרחק כדי שהאדם יתקרב מעצמו

שמעתי אומרים בשם הרב המנוח מורנו הרב יהודה ליב פייסטנר זללה"ה על

פסוק (תהלים מח טו) 'הוא ינהיגנו על מות', הינו כעלם הזה, דרך משל כשאביו למד אותו לילך, בתחלה מוליך אותו מעט בידו, ואחר כך מניחו ומרחיק את עצמו מעט ממנו, וכונתו כדי שילך התינוק בעצמו, ומחמת זה הוא מרגיל התינוק בתנועות ההלוק, וכן עושה כמה פעמים, ובכל פעם הוא מרחיק את עצמו יותר כדי להרגילו שילך בעצמו בלי שום סיוע והתחקה.

והנמשל הוא לאבינו מלכנו, מתחלה נותן הקדוש ברוך הוא לאדם תענוג

נושאים בפרשת בהעלותך

תאיר גרי, אָמרו ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם לנו אתה אומר שְׁנָאִיר לְפָנֶיךָ, אתה הוא אורו של עולם וכו', אָמַר לָהֶם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא שְׁאֵנִי צָרִיךְ לָכֶם, אֲלֹא שְׁתֹּאִירוּ לִי בְּדַרְךָ שֶׁהֲאֲרֵתִי לָכֶם, לְמַה לְעֹלֹת אֲתָכֶם בְּפָנֵי הָאֱמוּנוֹת שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים רְאוּ הַאִיף יִשְׂרָאֵל מֵאִירֵינוּ לְמִי שֶׁהוּא מֵאִיר לְכָל הָעוֹלָם.

משל למה הדבר דומה לפקח לסומא שהיו מתלכין בדרך אמר לו פקח לסומא כשנפנס לתוך הבית, צא והדלק לי את הנר הנה והאר לי, אמר לו הסומא בטובתך כשהייתי בדרך אתה היית מסמכני וכו', ועכשו אתה אומר הדלק לי את הנר והאר לי, אמר לו הפקח, שלא תהא מחזיק לי טובה שהייתי מלוד בדרך לך אמרתי לך האר לי, כך הפקח זה הקדוש ברוך הוא וכו', עי' במדרש.

הענין הוא, כמו שכתבנו כמה פעמים, שהשם יתברך רוצה שיפעל האדם באיזה מצב שיהיה, אפלו מתוך חשכות, אף על פי שגורא לו שאין עבודתו כלום, שאין בו שום התלהבות, מכל מקום כל פל בעצמו, רק יעשה עבודתו. והשם יתברך רוצה בעבודתו כמו הפקח שמצוה לסומא להדליק לו הנר, הגם שאין צריך לו.

והעקר שהשם יתברך רוצה רק ההתחלה מאדם כדמיון הדלקת הנר מהסומא. וזהו מה שאמר שיהיו אומרים ישראל מאירין לְמִי שֶׁהוּא מֵאִיר לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, כְּדִמְיוֹן אוֹמְרִים (וזהו ח"ג ע"א): יִשְׂרָאֵל מִפְּרָנְסִין לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים, שְׁעַל יְדֵי הַתְּחִלָּה מִיִּשְׂרָאֵל בָּא שְׁפַע בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְאַחֲרֵי זֶה כִּי אֲתָה ה' תֹּאִיר גְּרִי, בְּאוֹר הַגְּדוֹל נָעַם ה' אֹר הַחַיִּים:

בעבודתו ומולך בעצמו את לבו אליו, ואחר כך מרחיק את עצמו ממנו כדי שילך הוא בעצמו מעט על ידי השתדלותו והתפעלותו. וזהו 'הוא ינהיגנו עלמות' הינו כעולם ותינוק הנה עד כאן.

וזהו בתחלת עבודה בימי בחרותו. ואחר כך כשנתגדל בעבודת ה' יתברך הוא גם כן בבחינת זה והוא בחינת קטנות וגדלות שני. וכשהוא בקטנות, ומבין זאת שהוא בבחינת ההסתרה רחמנא לצלן ומגעגע על זה ומשתדל והולך ממדרגה למדרגה ומקרב עצמו בתליכה אל אביו שבשמים, אז בודאי גם המדרגות קטנות שלו יש לו עליו גדול על ידי זה כי ממנו בא אל בחינת הגדלות ונעשה ממש כסא ומרפכה למדרגה העליונה. ויש בזה דרכים שונים ועמקים בשם אבי אדוני יקני זללה"ה המדרגות ההם מה הם עושים ומה הם מצלים, ורמוזים בספר תולדות יעקב יוסף הכהן עין שם וכו'.

וזהו שרמזה התורה הקדושה כלל כל בחינת עבודת האדם מנערי עד עולם. והוא שכתוב שלש פעמים 'על פי ה'', בראשונה על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחנו, הינו כי היא תחלת עבודת האדם מה שהקדוש ברוך הוא בעצמו מוליכו וזהו על פי ה' יסעו, ואחר כך מניחו, וזהו על פי ה' יחנו – שמה שהוא נופל ממדרגתו, הוא 'על פי ה'' שהניחו ומרחיק את עצמו ממנו מעט בכדי שיגול בעבודה לילך הוא בעצמו להתקרב אל אביו שבשמים:

חֲמֵדַת דָּוִד

רבי דוד צבי מנייטטאדט זיע"א

הקב"ה חפץ בעבודת האדם מתוך החשך על אף שגורא לאדם שאין עבודתו שוה מאומה

בהעלתך את הנרות (ח ע). במדרש (במדבר רבה טו ה): זֶה שְׁאֵמַר הַפְּתוּב כִּי אֲתָה

לקוטי הלכות

רבי נתן מברסלב זיע"א

עקר ההתפארות הקב"ה בישראל הוא כרצון ועקשנות לעשות רצונו

זו בחינת וזה מעשה המנוחה מקשה זהב עד רכה עד פרוחה מקשה היא (ח ד), כי איתא בדברי רבנו זכרוננו לברכה שצריכין להיות עקשן גדול בעבודת ה'. ומי שהתחיל מעט בעבודת ה' יודע זאת, שאי אפשר להיות איש ישראל באמת כי אם על ידי עקשנות גדול, כי הרבה התפתאות ועליות וירידות צריכין לעבר על כל אחד ואחד בלי שעור. ואם לא יהיה עקשן גדול לכלי להניח על ידי זה מעט עבודתו שהתחיל, אי אפשר לו שישאר על עמדו וכו'.

תנו עו לאלקים על ישראל גאותו – גאותו של הבורא יתברך בישראל היא על העו והעקשנות

וזה עקר ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל, כי ה' יתברך מתפאר מאד בהעזות והעקשנות של איש הישראל, שמפילין אותו בכל פעם והוא מתחזק בכל עת והוא עקשן גדול ואינו מניח להפיל עצמו בשום אפן.

וזה עקר התפארותו יתברך, בבחינת תנו עו לאלקים על ישראל גאותו (תהלים סח לה), עזו זה בחינת עזות ועקשנות של ישראל שהם עזים וחזקים בעבודתן שעל ידי זה עקר קבלת התורה שהוא כלל ההתפארות, כמו שאמרו רז"ל (ביצה כה): מפני מה נתנה תורה לישראל מפני שהן עזין. על ידי זה על ישראל גאותו דהינו גאות והתפארות, כי זה עקר התפארותו יתברך. וכמו שכתוב (תהלים פט יח) 'כי תפארת עצמו אתה', כי עקר ההתפארות הוא העזות והעקשנות וכו'.

וזה בחינת וזה מעשה המנוחה מקשה זהב, 'מעשה המנוחה' זה בחינת כלל ההתפארות

שה' יתברך מתפאר בישראל שמשם עקר האור פנ"ל. ועל פן בנרות המנוחה היה עדות שה' יתברך אוהב עמו ישראל ומשרה שכינתו בהם, כמו שאמרו רז"ל (מנחות פו): על גר המערכי שהוא עדות לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל, שזה בחינת התפארות שמתמת התפארותו ואהבתו בנו הוא משרה שכינתו בתוכנו (ברכת המזון ה"ד אות יב):

מלמד שלא שנה

מי הים

רבי יחיאל מאיר מגוסטינין זיע"א

אי אפשר בשום אופן שבעולם שהשליח יעשה בדיוק ככונת המשלח, אך אהרן כהן הדליק המנוחה בדיוק כאשר נצטווה

ויעש כן אהרן (ח א). ברש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שנה. אמר לי: דודע התמיה על זה שספרה תורה בשבחו שלא שנה, איך תיסק אדעתן שקדוש ה' מכבד כאהרן ישנה חס ושלום מצווי הבורא יתברך, וכבר נאמר בזה מפה קדוש המגיד מקאזניץ ו"ל.

ונראה, שענין העלאת הנרות היתה עבודה גבוה מעל גבוה מאד פירוע, שמטעם זה מדקדק לשון הכתוב אל מול פני המנוחה יאירו שבעת הנרות, שלכאורה הנה ליה למימר יאירו ששת הנרות, ואם הנה פנתו לדבר דרך צווי בלשון נוכח, הנה ליה למימר תאיר שבעת הנרות.

אבל הפנה על הנרות העליונות המאירות למעלה להשפיע למטה בתחתונים ולהפיק רצון מה', שהבטיחו יתברך שעל ידי הדלקתו יתנצה אליו, להאיר שבעת הנרות העליונות, ובהתעוררותו התחתונה שבמקדש יתעורר אתעורתא דלעלא בבית המקדש של מעלה, שיאירו שבעת הנרות שבמנוחה הטהורה.

נושאים בפרשת בהעלותך

אמר שום דברי תורה על השלחן) (צוף הרי"ם
:דף (1)

עבודת עבודה

בני משולם פייש מטאהש זיע"א

הדקדוק בפסוקים והתמיה מה השבח בכך

שלא שנה

ויעש כן אהרן אל מול פני המנוחה העלה
נרותיה. פּרש' רש"י הקדוש להגיד שכחו
של אהרן שלא שנה. כל המפרשים תמהו מה
הפונה בנה, וכי הנה אמינא שאהרן קדוש ה'
ישנה ממצות ה'.

עוד דקדקו המפרשים, למה חזר הכתוב
לפרש 'אל מול פני המנוחה העלה
נרותיה', הלא הנה די באמרו ויעשה אהרן
כאשר צוה ה' את משה'.

התלהבות הצדיק מקשה עליו לקים המצוה
בפעל

ופרשו צדיקים את הענין בנה, כי כאשר
הצדיק מקים מצוה ממצות ה', הוא
מתלהב מאד מרב אור היחודים וכוונות הפנימיות
של המצוה, ומפני כך קשה עליו לקים כראוי
את הפעולה החיצונית שבה. בפרט במצוה
אשר הפעולה החיצונית שלה נמשכת לזמן מה,
קשה לו לקימה בלה מרישא ועד גמירא, באפן
שלא יצא מגדר אנושי כל עת קיומה.

מעשה בהרה"ק מבארדיטשוב זיע"א

וכמה דהנה עובדא בהרב הקדוש בעל קדשת
לוי מבארדיטשוב זיע"א, שכבדוהו פעם
בסנדקאות, ואמר שרוצה לקים בעצמו גם
מצות המילה, ואחר שחתך את הערלה, נתלהב
כל כך מרב אור המצוה, עד שלא היה יכול
להמשיך לעשות פריעה ומציצה, והמעשה היה
נורא, ותמצית הדברים, שברב נסים חזר לבסוף
לקים גם מצות פריעה ומציצה.

ואם כן היה צריך לזה פונה גדולה שאי אפשר
לאנשים כמונו לצייר כלל ענין כוננתו הגדולה
בהדלקתו.

והנה זה ידוע ומוכן כי אי אפשר בשום
ענין שבעולם לשליח שנוצטוה באיזה
מצוה מפי משלחו שיכונן מעשהו לכוון בה
על אפן כוננת משלחו ממש, כי אף על פי
שמודיע לו טעמו של אותה מצוה וענינה,
בכל זאת שיכוון דעתו וכוננתו בשעת מעשה
לכוון על צד ואפן כוננת המשלח ממש בלי
שום שנוי וחסר כלל - זאת אי אפשר בשום
ענין שבעולם, וילעולם לא שוה דעת וכוננת
המשלח עצמו שהוא בעל המעשה עצמה,
לדעת וכוננתו שליחו, אפלו יודע טעמו וכוננתו
של משלחו ומשתדל לכוון מעשהו לעשותו
על איכות הפונה והמתחבה ההוא, מכל מקום
אי אפשר שישוה לו בכוננתו.

אבל אהרן עליו השלום בהדלקתו את הנרות
זה שכחו שספירה תורה ויעש בן אהרן,
שעשה מעשה ההדלקה ממש בן כאשר צוהו
ה', בלי שום שנוי מכוונת משלחו יתברך, כי
השלים הפונה בעשיתו, ממש פאלו עשה
משלחו יתברך בעצמו.

באור 'נתקשה משה במעשה המנוחה'

ומה הטעם הסמיכה התורה בפסוק וזה
מעשה המנוחה, ופרשו, מלמד שנתקשה
משה וכו', לומר שייפה כחו של אהרן בנה
מכחו של משה רבנו עליו השלום, שבמשה
רבנו עליו השלום ראינו שנתקשה במעשה
המנוחה, לכוון הפונה על צד ואפן כוננת משלחו
יתברך ממש כנ"ל במעשה, מה שאין בן אהרן
עליו השלום כתיב ויעש בן אהרן, דקדק
במלת 'בן' להגיד שכחו שלא שנה אפלו
מכוונת משלחו יתברך כלום (תורה זו אמר לי
במוצאי שבת קדש פרשת בהעלותך שנת תרל"ז
שהיה געור עמי כל הלילה, ובאותו שבת לא

העבודה והפעלות הנשגבות בהדלקת המנורה

כן בעבודת הדלקת המנורה, הרי היתה עקר כוננתו של אהרן, להדליק את האורות העליונים במנורה העליונה, כמבאר בזהר הקדוש ובכל ספרי קדש, גם בספר הקדוש 'אהב ישראל' בפרשה זו מאריך לבאר ענין זה, ששל ירי הדלקת המנורה פעל הפתח לאדלקה כל בוצינין טבין דלעילא, וילהמשיף משם כל חדרו וברכאין טבין. וכיון שהיה מכון בעליונים, היה קשה עליו מאד לעשות גם בפתחונים, ולאחר הדלקת גר אחד או שנים, היה מן האפשר שיצא מגדר אנושי, ולא יוכל להדליק שאר הנרות.

כאור הכתוב על דרך הנ"ל

וזהו שהכתוב מאריך לפרש ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרתיה, רצה לומר אף שפנו בהדלקתו אל מול פני המנורה העליונה, לאדלקא כל בוצינין טבין דלעילא, בכל זאת העלה גם נרתיה למטה, שהיה בכחו לכוון בעליונים ולעשות גם בפתחונים.

וזה הפונה בדברי רש"י הקדוש להגיד שכחו של אהרן שלא שנה, רצה לומר שהחזיק מעמד בכל שעת קיום המצוה, שלא לשנות מן הפעלה החיצונית של המצוה, ולהשלים הדלקת כל שבועת הנרות כדיון (תשנ"ד):

התלהבות ותשוקה לקדשה

רביד הזהב

רבי ישראל דב מיאשיניצא זיע"א

הקב"ה הניח את האדם בתוך הגוף כדי שלא ישכח על ידי התלהבות

ידי העם כמתאננים רע באוני ה' וישמע ה' ויחר אפו ותבער כם אש ה' ותאכל בקצה המחנה (יא א).

נראה לבאר על דרך המוסר לדורות, דהנה השם יתברך ברא האדם בחמר העכור כדי שעבודתו יהיה עבודה תמה, דאם יבער ויתלהב לבו לעבודת ה' אי החמר ישקוט, דלשרוף מיד מהעבודה הלא יש למעלה שרפים ואופנים אשר מעבודת ה' מגדל ההתלהבות הם השרפים.

אמנם השם יתברך ברא האדם שיהיה חיות רצוא ושוב פאשר החיות רצים לעבודתו אחר כף חוזר ושב, וכאשר שמעתי בשם הקדוש רבי רבי בער ז"ע אשר ראה פעם אחד שהתלמידים התלהבו את עצמם לעבודה אמר להם, למדו היטב, הפרוש היטב לשון 'בהיטיבו את הנרות' (שמות ל ז), עיין פרוש רש"י בחמש שהוא לשון הפכה, רצה לומר תרגילו ותלמדו את עצמכם שתוכלו גם כן לכבות ההתלהבות לצורך עליה, עד כאן דברי קדשו.

כני ישראל התלוננו על משה שהורה להם לנות מהתלהבותם

והנה משה רבנו עליו השלום למד כף דעת את העם: ויהי כנסע הארץ ויאמר משה קומה ה', רצה לומר בהתלהבות, ובנחה יאמר שובה ה', ופרש רש"י וכן 'בשובה ונחת תושעו' (ישעיה ל טו), והינו שצריך לנות מהתלהבות, והם בני ישראל לא ידעו מזה שצריך לנות מדבקות על כן היו מתאוננים בעלילה ואמרו שהוא רע באוני ה' לנות פנ"ל, רק שצריך להלהיב לבו לעבודתו בלי שום הנחה.

הקב"ה הוכיח לכני ישראל שמשם רבנו צודק

על כן נסה אותם ה' בנה, ותבער כם אש ה', והינו שבערה כם ההתלהבות עד שלא היו יכולים עוד לסבל ששרפו אותם אש דקדשה, ותאכל בקצה המחנה פרש המדרש ורש"י ו"ל בגדולים שבהם אכל אש אותם.

ויצעק העם אל משה, רצה לומר שהבינו שאין זה דרך ה' שיבער כם אש ה'

נושאים בפרשת בהעלותך

מצות וחקים ותורה שעל ידי זה לא יפל האדם ממדרגתו, ואם חס ושלום יהיה לו התלהבות לבדו בלא מצות ומעשים טובים יבוא חס ושלום לידי תאווה, ועל פי זה נקרא מצוה לשון צוה ודבקות, דעל ידי המצוה נשאר דבוק בה', ואם בלא מצות ילחוב לבו בקרבו ושוכר כל התאוה על ידי זה נופל לתאוה יותר, כמו ששמעתי מפי אדמו"ר הרב הקדוש מראפ"טשיץ זי"ע הריני פפרת משכבו – אם אדם שוכר התאוה מוליד שתי תאוה, כי מן האחד נעשה שנים.

ועל זה אמר ותבער כ"ם א"ש ה', רצה לומר שבערה כם בפנים ולא על ידי מצות בפעל, ועל כן פתיב והאספסוף א"ש בקרב"ו התאו"ו תאו"ה, רצה לומר שהתאוה שתי תאוה רחמנא לצלן, וזה נתנה ממה שנתאסף בקרבו, הינו בקרב כל אחד אש התלהבות ורק בפנימות, על כן מזה נפעל בהם שהתאוה תאוה, שמתאוה אחד נתנה עוד תאוה, השם יתברך ירחם עלינו שנשבר לבנו הזונה אמן:

קב ונקי

רבי יחיאל מיכל מגלינא זיע"א

באור כי זה כמה נכסף נכספתי לראות וגו' אלה חמדה לבי וחוסה נא ואל תעלם

והאספסוף אשר בקרבו התאוה תאוה וישבו ויכבו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשר (יא ד). ששמעתי בשם דודי זקני הצדיק הקדוש רבי יצחק זי"ע מראדיוויל, בנסח ידיד נפש כי זה כמה נכסף נכספתי לראות כו', אלה חמדה לבי וחוסה נא ואל תעלם, דיש לדקדק גם כן בפל הלשון נכסף נכספתי.

ואמר הוא ז"ל בזה הענין, דהנה לדבר שבקדשה קשה מאד להיות משתוקק בחשק נמרץ כמו שחושק לדברים הנשמעים

כל כף עד פלות הנפש, על כן ויתפלל משה אל ה' ותשקע האש, רצה לומר שהניחו מהתלהבות, על כן ויקרא שם המקום ההוא תבערה כי בערה כם אש ה', הינו שהיה התלהבות כל כף עד שהיה להם בטול המציאות.

באור הדלקה עושה מצוה והנחה עושה מצוה על דרך הנ"ל

ונראה לכאר דזהו הפלוגתא בנמרא שבת (כב:) בגר חנכה מאן דאמר הדלק"ה עושה מצוה, רצה לומר שצריך להיות התלהבות כל כף להדליק את נפשו כשעושה מצוה, ומאן דאמר חנכה עושה מצוה רצה לומר דצריך להניח את עצמו מדבקות.

וכן שמעתי בשם הגאון מבארדיטשוב זי"ע דעל כן נבוכדנצר פאשר הליחב את עצמו ובקש לומר שירות ותשבחות יותר מדרך הפלך עליו השלום כמאמר חז"ל (סנהדרין צב:) על כן נעשה דב ממנו ונמשל לחיות כרא.

באור מאמר עם ישראל במתן תורה אם יספיק אנהנו לשמע גו' ומתנו

וזה שהיה בשעת מתן תורה שאמרו אם יספיק אנהנו לשמע גו' ומתנו (דברים ה כב), ואמרו כי תאכלנו האש הגדלה (שם), ועל זה השיב השם יתברך היטיבו כל אשר דברו, שהשם יתברך הורה להם ואמר מי יתן והיה לבכם זה להם ליראה אתי (פסוק כו שם), רצה לומר שיהיה להם יראה גדולה כל כף שעל ידי היראה גדולה ופחד ה' מחדד גאונו פסק התלהבות, כמו שראינו זה מגדולי הדור שעל ידי היראה גדולה היו דומים לפשוטי בני אדם, וזהו עקר היראה בגין דאיהו רב ושליט - ומי אנכי לבוא ולהתקרב כל כף, ודוק בזה כי נכון הוא.

עבודה פנימית ללא מצות מעשיות עלולה להפיל האדם לתאוות | כאשר שוכרים תאוה נהנה מכך שתי תאוות

ועוד נראה לי לפרש בענין ה' הפסוק ותבער כם אש ה', דהנה השם יתברך נתן לנו

וַיְרֹדַע דִּהְתוּרָה הַיּא הַמְכַנְעַת סְמָא"ל וְלִילִי"ת, דִּתוּרָה' הִיא גִימְטְרִיא סְמָא"ל וְלִילִי"ת, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַרְבַּ חֵיד"א בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת (פּתח עֵינַיִם ב"ב טו. דבש לפי רי"ש טו). וְהִגָּה הַתוּרָה נִדְרָשֶׁת עַל שְׂבָעִים פְּנִיִם.

וְזָהוּ שְׂאֵמֶר בַּהֲעֵלְתָךְ אֶת הַנְּרוֹת, הֵם פְּרוּשֵׁי הַתוּרָה, דִּהֲיִנּוּ פְּשֵׁתֵהֶּיָּה לּוֹמְדִם לְשִׁמָּם, וּכְשֵׁתֵהֶּיָּה לּוֹמְדִם לְשִׁמָּם יַעֲלוּ לְמַעְלָה, וְזָהוּ בַּהֲעֵלְתָךְ אֶת הַנְּרוֹת, דִּהֲיִנּוּ פְּשֵׁתֵלְמַדְם לְשִׁמָּם הָרִי הֵם עוֹלִים לְמַעְלָה. וּבָזָה אֶתְּהָ מַכְנִיעַ סְמָא"ל וְלִילִי"ת.

וְזָהוּ הַרְמוּז בְּסוֹפֵי תְבוֹת הַנְּרוֹת אֵל מוֹל פְּנֵי הַמְנוּחָה יֵאִירוּ, סוֹפֵי תְבוֹת גִּימְטְרִיא 'לִילִי"ת', הַנְּרוֹת אֵל מוֹל פְּנֵי הַמְנוּחָה רֵאשִׁי תְבוֹת גִּימְטְרִיא סְמָא"ל. וּפְרוּשׁ אֵל מוֹל פְּנֵי הַמְנוּחָה יֵאִירוּ שְׂבַעַת הַנְּרוֹת, הַמְנוּחָה הִיא הַשְּׂכִינָה, יֵאִירוּ שְׂבַעַת הַנְּרוֹת הֵם שְׂבָעִים פְּנִיִם לַתוּרָה, כָּל אַחַת כְּלוּלָה מֵעֶשֶׂר:

דְּבָרֵי יַחְזָקָא

רַבֵּי יַחְזָקָא מְשִׁיבֵינְאוּהוּ זֵיע"א
מִה מְשִׁיבֵינּוּ רִש"י

בַּהֲעֵלְתָךְ אֶת הַנְּרוֹת וּגו'. פֶּרֶשׁ רִש"י, עַל שֵׁם שֶׁהִלָּחַב עוֹלָה כְּתִיב בַּהֲדַלְקָתוֹ לְשׁוֹן עֲלֶיהָ, שְׂצָרִיךְ הַדְּלִיק עַד שֶׁתֵּהָא שְׁלֵהֶבַת עוֹלָה מֵאֲלִיָּה. לְכַאוּרָה מֵאֵי מְשִׁיבֵינּוּ רִש"י בָּזָה, הֲלֹא הוּא בֶּן מִשְׁבַּע אֲשֶׁר כָּרָא הַבּוּרָא יַתְבַּרְךָ שְׁמוֹ, שֶׁהִלָּחַב עוֹלָה לְמַעְלָה וְהֶאָבֵן יוֹרֵד לְמַטָּה.

תורה לשמה מאירכה בעסק הגשמיות

וַיֵּשׂ לוֹמֵר דִּהְתוּרָה הַקְּדוּשָׁה רוֹמְזֵת לָנוּ דְרָךְ יִשְׁכֵּן אֹרֶז זו תוּרָה, דִּהֲגַה כְּתִיב (יהושע א ח) 'לֹא יָמוּשׁ סֵפֶר הַתוּרָה הַזֶּה מִפִּיד', וְהִגָּה הַרְבָּה פְּעָמִים יֵשׁ שֶׁהֶכְרַח מִבֵּיא לְבַטֵּל מִלְמוּד הַתוּרָה, וְאִמְרוּ חו"ל גַּם בֶּן (אבות פ"ב מ"ב) יָפָה תְלַמּוּד תוּרָה עִם דְּרָךְ אַרְנַן וְכו', וְכָל תוּרָה

מִפְּאֵת הַיְצֵר הַרַע הַמוֹנֵעַ לָזָה. 'נִכְסָף נִכְסָפְתִּי הַפְּרוּשׁ שְׂרוּצָה שִׁיְהִיָּה רוּצָה, כִּי מִפְּאֵת נִשְׁמַתוֹ הַקְּדוּשָׁה מִשְׁתוֹקֵק שִׁיְהִיָּה בְּאַמֶּת, אֲכַל הַיְצֵר הַרַע אֵינּוּ מְנִיחַ, אֲכַל 'אֱלֹהִי הֵינּוּ לְתַאֲוֹת הַגְּשָׁמִיּוֹת דִּהֵם בַּחֲנִיַת אֱלֹהִי אֲלֶיךָ יִשְׂרָאֵל (שמות לב ד), חֲמָדָה לְבִי' לַעֲשׂוֹת בְּלִי שׁוּם מִפְּרִיעַ, הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵנִי, וְלָזָה אֲנוּ מְבַקְּשִׁין מֵאֵת הַשֵּׁם יַתְבַּרְךָ וְחוֹסֵה נָא' עַל נַפְשֵׁנוּ 'נָאֵל תַּתְּעַלְם' מֵאִתְּנוּ, וְלִהְיוֹת מְשֻׁגָּח עַל כָּל תַּנּוּעָה, וְדַכְרֵי פִי חֲכָם חֵן.

כאשר הנפש מערכת בטוב ורע נופלים לתאוות

וְכִמּוֹ שְׂשִׁמְעֵתִי מִחוֹתְנֵי הַקְּדוּשׁ רַבִּי מֵאִיר זֵיע"ע מִפְּרִישְׁמִשְׁלֵעֵן עַל פְּסִיק וְהֵאֵסְפָּסָף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ הַתְּאוּוֹת תַּאֲוָה' (במדבר יא ד), הַפְּרוּשׁ אִם עֲדִין נַפְשׁוֹ לֹא מִטְהַרָּה וְעֲדִין יֵשׁ בְּתוֹכוֹ תַּעֲרוּבוֹת טוֹב וְרַע נּוֹפֵל לְתַאֲוֹת רַעוֹת וְחִמְנָא לְצֻלָּן.

וַיֵּשְׁבוּ וַיִּכְבּוּ גַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, פְּרוּשׁ אָף עַל פִּי שְׁלִפְעִמַיִם עוֹשִׂים תְּשׁוּבָה וְכוּכִים שִׁיְהִיָּה נִקְרָא בְּשֵׁם 'בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', הֵינּוּ שְׂרוּצָה לִהְיוֹת יְהוּדִי, אֲמַנָּם מִפְּנֵי שְׁלֹא נִטְהַרוּ לְגַמְרֵי מִתַּעֲרוּבוֹת טוֹב וְרַע, נּוֹפְלִים לְתַאֲוֹת, וְזָהוּ וַיֵּאִמְרוּ מִי יֵאָכְלֵנוּ בְּשֵׁר', וְצָרִיךְ לְהַתְחַזֵּק בָּזָה וְלִהְתַּפַּלֵּל לְפָנֵי הַשֵּׁם יַתְבַּרְךָ בְּאַמֶּת וּבְיִקְרָאת ה' כָּל הַיּוֹם, וְהִבָּא לְשַׁהֵר מִסְּיַעֲזֵן לוֹ (פרשת מקץ ד"ה ויהי הם):

מַעֲלַת לְמוּד הַתוּרָה

פְּתוּחֵי חוֹתֶם

רַבֵּי יַעֲקֹב אַבִּיחֲצִירָא זֵיע"א

רַמּוּ שִׁילְמֵד אֲדָם תוּרָה לְשֵׁם תַּקוּן הַשְּׂכִינָה

בַּהֲעֵלְתָךְ אֶת הַנְּרוֹת (ח ב). בָּא לְרַמּוֹז עַל הַתוּרָה, דְּצָרִיךְ הַלּוֹמֵד הַתוּרָה יְהִיָּה לּוֹמְדָה לְשִׁמָּה, וְכָתַב רַבְּנּוּ הָאֲר"י וַיֵּל (שער מאמרי רז"ל ב אבות פ"ו), דְּפְרוּשׁ לְשִׁמָּה' הֵינּוּ לְשֵׁם ה' א', דְּעַקֵּר הַלְמוּד הוּא לַעֲשׂוֹת תַּקוּן לְשְׂכִינָה שֶׁהִיא ה' א'.

פרשת בהעלותך

לְבַחֲיַת חֻקָּמָה, פִּינּוֹן דְּהַמְנוּנָה בְּדָרוּם, וְדָרוּם מְרֻמּוֹ עַל חֻקָּמָה. וְכֵן פְּתוּב (משלי ו כג) 'כִּי גַר מִצְוֶה וְתוֹרָה אֹר', הַמְשִׁיל הַמְצַנֶּה לְגַר וְתוֹרָה לְאֹר.

יעסק בתורה לשמה ותאיר לו בעסק הנשמיות

וְזֶה שִׁפְרַשׁ רִשׁוֹ עַל שֵׁם שֶׁהִלָּחב עוֹלָה, רָצָה לומר על שם שֶׁהִלָּחב הַתוֹרָה צָרִיף לְעֹלֹת לְמַעְלָה, שִׁיִּלְמַד בְּדַחֲלֵיו וּרְחִימֵיו, לְהִיּוֹת פּוֹרְחַת לְעֵלָּא. כְּתִיב בְּהַדְלִיקְתוֹ לְשׁוֹן עֲלִיָּה, שֶׁצָּרִיף לְהַדְלִיק עַד שֶׁתֵּהָא שְׁלֵהֲבַת עוֹלָה מֵאֲלִיָּה, רָצָה לומר לְלַמְדָּנוּ שֶׁצָּרִיף לְקַשֵּׁר אֶת עֲצָמוֹ כֹּל כֶּף בְּהַתוֹרָה בְּעַת הַלְמוּד עַד שֶׁתֵּהָא שְׁלֵהֲבַת הַתוֹרָה עוֹלָה מֵאֲלִיָּה, אֲפֵלוֹ בְּעַת שֶׁהוּא בְּטֵל מִהַתוֹרָה אֲזַ תֵּאִיר לוֹ אֹר הַתוֹרָה לְדַבֵּק בְּהַבּוּרָא תִּבְרָף שְׁמוֹ, לְקַיֵּם 'לֹא יְמוּשׁ סִפֵּר הַתוֹרָה הַזֶּה מִפִּיד':

שֶׁאֵין עִמָּה מְלֹאכָה סוּפָה בְּטֵלָה, וְגַם מִ שְׁתוּרָתוֹ אוֹמְנָתוֹ יִצְטָרֵף בְּהִכְרַח לְבִטֵּל קִצְת מִלְמוּדוֹ בְּאֲשֶׁר הוּא אֲדָם, שֶׁצָּרִיף לְאֲכִילָה וְשִׁתִּיה וְשִׁנָּה וְכִדּוּמָה, וְהִיאֵף אֲפֶשֶׁר לְקַיֵּם 'לֹא יְמוּשׁ' וְגו'.

אֵלָּא הַעֲקָר הוּא, בְּעַת שִׁיִּלְמַד הַתוֹרָה הַקְדוּשָׁה לְלַמַּד לְשִׁמָּה וּיְקַשֵּׁר אֶת עֲצָמוֹ בְּהַתוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וְהָאֹר הַתוֹרָה יֵאִיר לוֹ הַדְרָף אֲחֵר זֶה אֲפֵלוֹ בְּעַת שֶׁבִטֵּל מִן הַתוֹרָה לְדַבְרִים הַהִכְרַחִיִּים כִּנְ"ל, וְקַיֵּם 'לֹא יְמוּשׁ' וְגו'.

המנונה רומזת לתורה

וְהִנֵּה הַמְנוּנָה רּוֹמֶזֶת גַּם כֵּן לְזֶה, כִּי הַמְנוּנָה וְתוֹרָה חַד, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (מנחות פו:) שֶׁלֶחַן בַּצִּפּוֹן וּמְנוּנָה בְּדָרוּם, וְאָמְרוּ חַז"ל (ב"ב כ"ג:) הַרוּצָה לְהַחֲכִיִּים יְדָרוּם, הַרִי דְּהַמְנוּנָה מְרֻמּוֹ

פרשת בהעלותך

כִּי אֵף עַל פִּי כֵן יַעֲזוּר לוֹ הַשֵּׁם תִּבְרָף שְׁלֹא יִפְסִידוּ בְּזָה. וְאֲדַרְבָּה, כִּי הַפֵּל הִיא מֵהַשֵּׁם תִּבְרָף הַמְשַׁגֵּחַ עַל כָּל וּמְכִיז מְזוֹן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו.

וְזֶה שֶׁאָמַר הַמְדַרְשׁ בְּהַעֲלֵתָךְ אֶת הַנְּרוֹת שְׂרוּמֵז עַל אֲמוּנָה, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב יִרְאוּ אֶת ה' קִדְשֵׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו, שְׁלֹא יִפְסִידוּ בְּזָה מַה שִׁירְאוּ אֶת ה' וְזֵה־יִרִים בְּכָל מְצוֹתָיו:

בְּהַעֲלֵתָךְ אֶת הַנְּרוֹת (זֶה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב יִרְאוּ אֶת ה' קִדְשֵׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו, כַּמְדַּבֵּר רַבָּה טו ו) (ח ב)

תפארת שמואל

רבי שמואל צבי מאלכסנדר זיע"א

הלמוד לענין השגחה פרטית מנרות המנונה

יסוד וְשֶׁרֶשׁ הַמְצַנֶּה הִיא אֲמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם 'כֹּל מְצוֹתֶיךָ אֲמוּנָה' (תהלים קיט פו), וּבִפְרָט עֲנִינֵי גִוּוֹת דְּמְנוּנָה מְרֻמִּים לְאֲמוּנָה, כְּאָמְרָם ו"ל (שבת כב:) בְּגַר מַעֲרִבִי הִיָּה נוֹתֵן שִׁמּוֹן כְּפִדַת מַחְרוֹתֶיהָ וּמְמַנָּה הִיָּה מְדַלֵּק וְכֵה הִיָּה מְסִיִּם. וְזֶה מוֹרָה עַל יְסוֹד אֲמוּנָה וְהַשְּׁגָחָה – כִּי אֵף שְׁלֹא נוֹתֵן בָּהּ יוֹתֵר מִמַּחְרוֹתֶיהָ אֵף עַל פִּי כֵן הִיָּה מְדַלֵּק מְמַנָּה וְכֵה הִיָּה מְסִיִּם.

וממנו נִקַּח לְעַבֵּד אֶת ה', שְׁלֹא יִרוּץ יְמֵהָר אֲדָם בְּכָאוֹ לְהַתְפַּלֵּל לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְיִכּוֹל לְהִמְתַּיֵּן מֵהּ וּלְהַתְפַּלֵּל בְּצַבּוּר, וְיִאֲמִין

וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְנַנָּה מְקַשָּׁה זֶהב (ח ד)

לקוטי תורה

רבי שניאור זלמן מליאדי זיע"א

המנונה היא בחינת כנסת ישראל הכוללת את כלל נשמות ישראל לסוגיהם

הנה מְנַנָּה נִקְרָאת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל – שֶׁהִיא קְדֻשַׁת כָּלֵל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּמִבְאָר

בהיר בשחקים כל היום לראות ולהבין פלאות אין סוף ברוך הוא. אבל אנשי כנסת הגדולה בתחלת בית שני ראו שנחמטט השכליים ונתקרכו הלכבות אל החמר לראות הגשם לבד, על כן תקנו להם התפלה וברכותיה שפלה ספורי שבחי אלקים פעמים הרבה, שיגיע למדת יראה.

וזהו 'רפידתו זקב' (שיר השירים ג ט), כמו המסדר המטה מסדר ומניח כל דבר ודבר בפני עצמו על מקומו. כן המסדר שבחי אלקים נותן מקום לכל דבר ה' שברא לכבודו למצא גדלתו:

כן עשה את המנרה (מי שעשאה, ומדרש אנדה על ידי הקדוש ברוך הוא נעשית מאליה רש"י) (ח ד)

לקוטי טיחות

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א
עבודה בכחינת אתערותא דלתתא ובכחינת
אתערותא דלעילא

ידוע שבגלויים שמלמעלה יש שני אפנים: התגלות הבאה על ידי עבודת האדם, ובלשון חז"ל (יומא טז) אדם מקדש עצמו מעט מלמטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה. ויש התגלות עליונה שהיא למעלה מגדר נבראים, ובאה בדרך מתנה מלמעלה ('אתערותא דלעילא') שאין אתערותא דלתתא מנעת לשם).

עשית המנורה על ידי הקדוש ברוך הוא בעצמו רמז לעבודה בכחינת אתערותא דלעילא

וזה שהמנורה נעשית על ידי הקדוש ברוך הוא בעצמו מורה שעל ידי המנורה נמשך גלוי שכינה בדרגה כזו שאין ביכולתו של נברא להמשיך מצד (ובכח) עצמו. וכמו שהוא בפשטות, שאף שהדלקת המנורה היתה באופן טבעי, הרי אור המנורה לא היה רק אור טבעי אלא אור נסי, שגור מערכי דלק

במנורת זכריה ה'לוא ידעת מה המה וגו' ויען כו' זה דבר ה' (זכריה ד ה-ו). המנרה היא דבר ה' – הוא אשר בדבר ה' שמים נעשו, המחיה כל העולמות – שהיא כנסת ישראל, על שם שמכנסת בתוכה בחינת אלקות הנקראת ישראל כמו שכתוב ויקרא לו א-ל אלקי ישראל' (בראשית לג כ), והיא כוללת כל הנשמות מגדולי הצדיקים ועד פחותי ערף, ועל כן פתיב 'אל זרבל' (זכריה ד ח), אדם המבלבל טוב עם רע, ורע אדם ורע בהמה, שמשים עצמו בבהמה שמהלף אחר שיחה נאה.

רמז עבודת האדם כפסוק

ועל זה אמר הכתוב: וזה מעשה המנרה – מי שרוצה לצאת מבחינת רע ולעשות עצמו מנרה, יעשה כסדר הזה: מקשה – שמתחלה היה כבר עגול ופרש רש"י: עשת של כבר זקב היתה ומקיש בקורנס וכו' לפשט אברהם ועל ידי הפאת הקרנס יורד זקב עליון למטה ותחתון עולה למעלה עד שנתערב כל הזקב ומתבטל מצורתה הראשון. כן יעשה האדם בעצמו, לשבר המדות שיתבטלו מצורתם – כמאמר בטל רצונך מפני רצונו (אבות פ"ב מ"ד), ומה שלמעלה יהיה למטה ויתערב, וד"ל.

ואחרי זה אמר הכתוב זקב. יבוא לבחינת זקב, שהוא יראה. כי כסף הוא אהבה, מלשון 'נכספה', שכוסף לדבק בשרשו לאור באור החיים, וזהו נקרא אהבה מסתרת שיש תמיד בלב כל איש ישראל וזקב נקרא יראה, ולזה צריך התבוננות בגדלת אין סוף ברוך הוא איך הוא ממלא כל עלמין וכולא קמיה כלל חשיב, ירא ויתבושש מגדלת אין סוף ברוך הוא.

ועל כן תקנו לנו אנשי כנסת הגדולה התפלה עם פסוקי דומרה, ומדאורייתא אין צריך כי אם קריאת שמע ומעט תפלה, כמו במקדש ראשון שלא היו מתפללין לפי שהיה שכלם

פרשת בהעלותך

ל'הגיד שבחו של אהרן שלא שנה'. והינו פמו שנתבאר, כי גם המשכת אור זה של המנורה באה על ידי מעשה ההדלקה של אהרן, עבודת המטה ורקא.

ויש לומר שעל דרך זה יהיה בבנין בית המקדש השלישי, שהוא 'בנינא . . . דקודשא בריה הוא' (וזה ח"ג רכא), ש'גלה ויבא משמים' (רש"י ותוס' סוכה מא), וביחד עם זה יהיה בזה חלק העשייה של בני אדם (שהרי בנין בית המקדש הוא אחד מתרי"ג מצוות התורה):

קח את הלויים מתוך בני ישראל וטהרת אותם וכה תעשה להם לטהרם (ח ו-1)

קדשת יום טוב

רבי נחניה יום טוב ליפא מסייעט זי"עא יש המתעורר לתשובה ולעבודת ה' כאשר יסורים באים עליו, אך יותר מעלה המתעורר מתוך החסדים הבאים עליו

אפשר שרמזה בזה התורה הקדושה, דהנה יש שתי מיני דרכים המעוררים ומלהיביים את לב האדם לעבודת ה' ותברך ולעשות תשובה שלמה על אשר חטא חס ושלום, הדרך האחד היא המנדפאת את הגוף ומטהר את הנפש על ידי יסורים, כדאיתא בגמרא (בכרות ה.) אם רואה אדם שיסורים באים עליו יפשפש במעשיו.

הדרך הב' היא היותר מעלה, אם ה' יברך חילו יותר מקפי מעלליו ומעשיו, גם כן יבנע לבו לשוב עד ה', ויתעורר בעצמו על ידי זה לעשות חושבנא בינו לבין קונו פידוע, וכאשר כתבנו כמה פעמים מרבנו הקדוש מורנו הרב דב בער זצוקלה"ה לפרש 'משך חסדך ליודעך אל קנוא ונקם' (ומירות שבח), שעל ידי החסד הגדול תהיה הנקמה.

באפן שמשמש פ'עדות לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל, שזה תלוי אף ורק בידי הקדוש ברוך הוא.

הריק הנפלא בלשון הזהב של רש"י

ויש לומר, שזהו הפרוש הפנימי בלשון רש"י 'פן עשה את המנרה - מי שעשאה', שלא נאמר מי העושה, כי שרש עשית המנורה הוא ממנו ותברך, מדרגא שלמעלה משמות הקדושים, לא אתרמיז בשום אות וקוץ. וזהו הפרוש הפנימי בהמשך לשון רש"י 'ומדרש אגדה על ידי הקדוש ברוך הוא נעשית מאליה' - שגם עשית הקדוש ברוך הוא היתה באפן שעשית מאליה, פידוע, שהגלויים שמצד עצמותו ותברך אינם בדרך פעלה, אלא באפן ש'נמצאים' ממנו ותברך כאלו בדרך ממילא.

וזהו גם גדל החדוש במעשה המנורה, שגם בזה נצטנה משה יעשית מנרת זהב, שהיה צריך להיות גם עשית משה בזה, וכמו שמבאר המהר"ל (גור אריה על רש"י כאן) הטעם לכך, ד'כך הוא כל מעשה שפועל השם הכל צריך פועל למטה והשם ותברך גומר על ידו . . . ולפיכך היה צריך משה לדעת כל מעשה המנרה והיה פועל כפי מה שהיה יכול והקדוש ברוך הוא גומר על דו' - שהחדוש בזה הוא, שאפלו הענינים שלכאורה הם למעלה לגמרי ממעשה בני אדם, ועד שהמשכתם מלמעלה אינה בדרך פעלה אלא 'מאלי', הרי גם הם נמשכים בפעל על ידי עבודה ורקא.

ויש לומר שזהו אחד מהבאורים בפרוש רש"י על ייעש פן אהרן - 'להגיד שבחו של אהרן שלא שנה', דלכאורה תמויה, וכי זהו שבחו של אהרן שלא שנה מצווי השם?! אלא פנין שאור המנורה לא היה אור טבעי הנעשה על ידי הדלקת האדם, היה מקום לחשב שאין צורך לדיק באפן הדלקתה, פנין שהנפעל הוא משמיא, ועל זה אומר הכתוב

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זי"ע א'

תפלה ותורה הנאמרים בפה המטנף בדבורים אסורים אינם פועלים כלום

אפשר לרמוז אלה הפסוקים על שפתי אדם, שצריך לזהר לשמרם פראוי שמירה מעלה, ויסתכל ויבין שכל עבודת ה' בהם תלויה, ועקר עמוד העולם שהיא התפלה בשפתיים תלויה, ועקר התורה בהם תלויה, וכיון שעקר העבודה בהם תלויה, צריך שיהיו שמורים מכל דבר המטנף אותם, שאם יהיו מטנפים, לא שרף שעל ידיהם תעשה שום פעלה, לא בשעת התפלה ולא זולתה.

והנה בתפלה על ידי דבורנו אנחנו מעלים העולמות העליונים, ובפרט על ידי קדיש שאנו אומרים ב'הודו' אנחנו מעלים עולם העשיה לעולם היצירה, ועל ידי קדיש 'ישתבח' אנחנו מעלים עולם היצירה לעולם הבריאה, אמן בין עולם הבריאה לעולם האצילות אין אנו אומרים קדיש, דבשעת העמידה עולם הבריאה ועולם האצילות חד הוא.

השפתים צריכים להיות סגורים מלעסק בהבלי העולם

וזהו פונת הפסוקים: **עשה לך שתי חצוצרות כסף, בחצוצרת גימטריא שפתי, לרמוז שעל השפתים הוא רומז. והתורה מזוהרת עשה לך שתי חצוצרות כסף, דהיינו שתי השפתים עשה אותן מזנקות כסף, כמו שאמרו (תהלים יב ט) 'אמרות ה' אמרות טהרות כסף צרוף בעליל לארץ מזקק שבעתים'.**

והתורה מזוהרת האדם, אותם שתי השפתים צריך שיהיו מזנקים כסף, שלא יתעסק בהם בדברים בטלים וכיוצא, רק ביראת ה' כל היום. וזהו מקשה תעשה אתם, דהיינו עשה אותם כאלו הם מחברים לענין לעסק בהבלי העולם ודברים בטלים:

ופרש אבי אדוני מורי ורבי זצוק"ל 'אל נשא קיית להם' (תהלים צט ט), פלומר הגבהתם למעלה ראש, וכוה יהיה יונקם על עלילותם'.

ולכן אפשר לרמוז בדרך זה קח את הלויים, על דרך הפעם ילוה אישי' (בראשית כט לד), ורצה לומר קח את הלויים הרוצים לחבר ולדבק בה' תברך, וטהרת אותם, באפן וכה תעשה, שם רומז לברכת כהנים שנקטב בלשון 'כה תברכו' (במדבר ו כג), והיינו באפן הטוב הנבחר והמעלה יותר מהדרך הא' שהיא על דרך יסורים, ויתן ה' שנופה לתשובה שלמה מאחבה ויתגלה ויתקדש שמו תברך עלינו ועל כל ישראל במהרה בימינו אמן:

על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו (ט)

(מ')

של"ה הקדוש

רבי ישעיה הלוי הורוויץ זי"ע א'

רמוז שעל כל פעלה יש לומר 'אם ירצה השם'

על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחנו, ואחר כך פתיב 'על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו'. יש רמז מוסר בכאן, על כל פעלה או תנועה שהאדם עושה, יאמר אם ירצה השם או בעזרת השם. למשל, בלכתו בדרך יאמר הנני נוסע בעזרת השם תברך, ובדעתי לחנות במקום פלוני בעזרתו תברך אם ירצה. וכשבא למקום החניה אז יחזר ויתן שבת, ויאמר הנה בעזרת השם תברך באתי הנה, ובדעתי לסע לזמן פלוני בעזרתו תברך אם ירצה. נמצא שם שמים שגור בפיו בשעה שעולה במחשבתו, ובשעת מעשה, ככה בכל פעולותיו:

עשה לך שתי חצוצרות כסף מקשה תעשה אתם

וגו' (י ב)

פרשת בהעלותך

אשר ייטיב ה' עמנו והטבנו לך. ויסעו מהר ה' דרך שלשת ימים וארון ברית ה' נסע לפניכם דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה. וענן ה' עליהם יומם בנסעם מן המחנה (י כט-לד)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

הגוף רוצה להתדבק בגשמיות והנשמה ברוחניות

אפשר לרמוז אלה הפסוקים על ענין הגוף והנשמה, דיודע פנין שהגוף מחמר קרץ, לפיכך תאנתו וחשקו להתדבק בהבלי העולם הזה ובתאוותיו, והנשמה פנין שהיא חלק אלוה ממעל, רצונה וחפצה כי אם בתורה ובמעשים טובים, כי זהו עקר ביאתה. והנשמה מורה לגוף שיירדף אחר עצמה, ומודעת לו פנין שסוף אדם לקבר וימיו כצל עובר, אין לו לרדף אחר חיי שעה ולהניח חיי עולם. יודיע שהנשמה פעלוותיה תלויים בגוף, שאם אין הגוף עוסק בתורה ובמעשים טובים, נשמה מנין לה.

הנשמה מבקשת מהגוף שישמע לדבריה ובכך ייטיב גם לו

וזהו פונת הפסוקים: ויאמר משה הוא הנשמה, לחכב הוא הגוף שמחבב תורה ומעשים טובים, בן רעואל קרי בה רע אל, דהגוף המחבב תורה ומעשים טובים נקרא רע לאל. המדיני, שעושה דין לעצמו. חתן משה, דהגוף הוא חתן הנשמה.

נסעים אנחנו, פלומר העולם הזה שאנחנו בו, אין לנו שום זמן מגבל בו שנוכל לומר עדין הימים ארפים ונחזור בתשובה, רק כל היום שמא הוא זמן מיתתנו, וזהו שאמר נסעים אנחנו מהעולם הזה היום או למחר, אל המקום הוא עולם הבא אשר אמר ה' אתו אתן לכם.

וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצר אתכם והרעתם כחצצרת ונוכרתם לפני ה' אלקיכם ונושעתם מאיביכם (י ט)

מהרי"ד מבעלזא

רבי יששכר דב מבעלזא זיע"א

כאשר נפתחים שערי ישועה נושעים אף על מה שלא התפללו

וכי תבאו וגו' ונושעתם מאיביכם וגו'. בהקדם מה שאמר אביו מרן מחר"י וצ"ל על הפסוק (תהלים קיח ה) 'מן המצר קראתי י-ה ענני במרחב י-ה', ולקאורה בין המצר והמרחב י-ה יש מדה בינונית, והוא ההצלה מהמצר.

אבל הענין, באשר ישראל נתונים בצרה חס ושלום וצועקים אל ה' אל המצר, לא רק על מה שצעקו נענים, כי אם ופתחו להם שערי ישועה וישעו אפילו על מה שלא צעקו, וזה 'מן המצר קראתי י-ה', התפללתי על המצר לא רק על המצר ענני כי אם ענני במרחב י-ה' עד שבאתי לבחינת מרחב.

ועל דרך זה, באשר היו ישראל נתונים בצרה מהאויבים חס ושלום וצעקו אל ה', אז לא רק מהאויבים בלבד נושעו, אלא שבאה להם ישועה פללית בכל ענינים. וזהו ונושעתם – זהו ישועה פללית, מאיביכם – על ידי האויבים שצעקתם עליהם תבא לכם ישועה בכל ענינים:

ויאמר משה לחכב בן רעואל המדיני חתן משה נסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה' אתו אתן לכם לכה אתנו והטבנו לך כי ה' דבר טוב על ישראל. ויאמר אליו לא אלך כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלך. ויאמר אל נא תעזב אתנו כי על כן ידעת חנתנו במדבר והיית לנו לעינים. והיה כי תלך עמנו והיה הטוב ההוא

לכסוף הגוף שומע לנשמה

ושמע להם הגוף ונדף אחר עצתם, וכלם הספיקו בעצה טובה. וזהו שאמר אחר זה ויסעו מהר ה', הר ה' הוא יצר הרע שדומה להר, עקשו הספים הגוף עם הנפש רוח נשמה, ונסעו ממנו ועשו תקון כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (קידושין ל), 'ישלש אדם זמיו שליש במקרא שליש במשנה שליש בתלמוד, וזהו דרך שלשת ימים, דהינו תשלוש הימים באמור. וארון ברית ה' הוא יצר הטוב, נסע לפניהם מכת התקון שעשו דרך שלוש הימים, כדי לתור להם מנוחה.

השכינה שרויה כנגדו בעולם הזה ובעולם הבא

וכיון שהגיע זמנם לפטר, השכינה הולכת עמם ומלווה אותם עד מקום מנוחתם, וזהו שאמר וענו ה', היא השכינה, עליהם יום, דהינו כשהלכו לעולם הבא הנקרא 'יום', כנסעם מן המחנה הוא עולם הזה, שהעוסקים בתורה אף העולם הזה נקרא להם מחנה שכינה, שהשכינה שרויה נגד העוסק בתורה, נמצא בשעת פטירתו נסע ממחנה שכינה למחנה שכינה, ויהי קרי לה כנסעם מן המחנה:

ויהי העם כמתאננים וגו' ויקרא שם המקום ההוא תבערה כי בערה כם אש ה' והאספסף אשר בקרב התאוות האוה וגו' (יא א-ד)

שפע חיים

רבי מתיאל יהודה מצאנו זיע"א כאשר היצר נטפל לאדם לא יועילו אותות ומופתים גלויים

רבים סבורים שקשה מאד לבא לאמונת אמן ועבודת ה' פראוי אם הקדוש ברוך הוא מסתיר פניו ואין רואים בעליל הנהגת השם יתברך בעולם, ורק אם יראו את נסי ה' ונפלאותיו יוכלו לבא לאמונה שלמה.

לכן לכה אתנו, ורף אחר עצתנו ולא תעסק פי אם במעשים טובים, וכזה והטכנו לך, דגם הגוף יש לו הנאה גדולה, שעל ידי מעשים טובים זוכה לקום בתחית המתים ותחזור לו הנשמה שהיתה בו וישיג השגה גדולה, וזהו והטכנו לך. ומה שאמר בלשון רבים לכה אתנו והטכנו לך, משום דיש באדם נפש רוח נשמה, ולפיכך אמר בלשון רבים.

כי ה' דבר טוב על ישראל, רוצה לומר זה הטובה של עולם הבא ושל תחית המתים, לא עשאה הקדוש ברוך הוא כי אם לישראל לבדם ולא לאמות העולם, וכיון שפנו, למה נגרע לבלתי קחת חלקנו בטובה ההיא שאין לה הפסק.

בתחלה הגוף מסרב ועומד בטבעו

ויאמר אליו לא אלה, בתחלה הגוף מסרב, כיון שטבעו הוא טבע העולם שהוא שרוי בו, לפיכך אמר לו לא אלה אחר עצתך ואתבטל מהנאות העולם הזה, וזהו כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלה, דהינו הגוף הולך אחר שרשו ומולדתו שהוא הנאות העולם הזה.

הנפש רוח ונשמה מוקשים שוב מהגוף

חוזרת הנשמה ואומרת לו אל נא תעזב אתנו, כי אנחנו שלשה תלויים בך, נפש רוח נשמה, כי אתה הוא הפועל, וזהו כי על כן ידעת חטתנו במדבר, דהינו אתה יודע שעקר חניותינו בך, בשביל שאתה הוא החי המדבר בעדנו ועוסק בתורה ובמעשים טובים, וזהו חטתנו במדבר, 'במדבר' לשון דבור. וזהו שמססים והיית לנו לעינים, דהינו אתה הוא עינינו כיון שאתה הוא הפועל, ולפיכך אל נא תעזב אתנו.

והיה כי תלך עמנו, והיה' לשון שמחה, כלומר שמחה גדולה תהיה לך אם תלך אחר עצתנו, והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' עמנו באותו עולם ובתחית המתים, והטכנו לך, כי הטובה המצעת לנו גם אתה תהנה ממנה.

פרשת בהעלותך

ושלום פגם וחסרון בנבואתך פיון שעושים התעוררות ולפיכך כלאם.

והשיבו משה רבנו עליו השלום, המקנא אתה לי ומי יתן כל עם ה' נביאים כי יתן ה' את רוחו עליהם, הפונה, אף הם עושים התעוררות, וה' השקה נבואתו עליהם, אם פן ה' חפץ בנבואתם ואין כאן שום פגם, פיון שרצונו יתברך בזה ונתן רוחו עליהם, וזהו כי יתן ה' את רוחו עליהם:

ויאמר לו משה המקנא אתה לי ומי יתן כל עם ה' נביאים כי יתן ה' את רוחו עליהם (יא כט)

פרדס שאול

בשם רבי יהודה אריה לייב מגור זיע"א

כאור נפלא בקנאת יהושע ותשובת משה

אפשר לומר בבאור הענין בהקדם מה דאמרין במדרש רבה (במד"ד יט ו) ובתנחומא פרשת חקת (ח) מה שלא נגלה למשה נגלה לרבי עקיבא, עין שם.

ושמעתי פרושו מפרן אדמו"ר (שלי"א) [יצ"ל] מגור [השפת אמת] כי תמיד בכל דור יש יותר השפעה משמים והתחדשות בעבודת השם? תברך והארות חדשות בתורה, ואם הדור יותר זכאי אזי אין הצדיק מקבל הכל, ואם אין הדור יכול לקבל אזי מקבל הכל הצדיק שפדור, ומשום הכי פדורו של רבי עקיבא שלא היו גדולים פדורו של משה משום הכי נגלה לו יותר פנ"ל.

והנה יש לומר, כאשר יהושע ראה שנתנבאו משה מת והושע מכניס, הבין פי בודאי אשר הדור שיבואו לארץ ישראל יהיה במדרגה גדולה ולא יצטרכו עוד להנהגת משה רבנו עליו השלום, ומשום הכי לא יכנס משה רבנו עליו השלום לארץ ישראל, פי יהיה די להם

אמנם האמת היא, דכשהיצר הרע עומד על האדם להעבירו על דעתו ועל דעת קונו אזי לא יועילו אפילו נסים נגלים בקריעת ים סוף אשר שם מצינו וימרו על ים בים סוף (תהלים קו ז) ואמרנו חו"ל (סנהדרין קג:) על הפסוק וְעָבַר בַּיָּם צָרָה (וכייה י יא) זה פסלו של מיכה, ולא הועילו הנסים הנוראים.

וזאת מלמדת אותנו התורה הקדושה בפירושנו, כי אף שראו כלם עין בעין חרון אף השם יתברך במתאוננים, ואפילו המקום נקרא תבערה על שבערה בם אש ה', אף על פי כן האספסוף אשר בקרב התאווי תאנה ולא שתו לבם לכל האותות וגלוי השכינה הקדושה, והבין:

והיך הנער ויגד למשה ויאמר אלדד ומידד מתנבאים במחנה. ויען יהושע בן נון משרת משה מבחריו ויאמר אדני משה כלאם. ויאמר לו משה המקנא אתה לי ומי יתן כל עם ה' נביאים כי יתן ה' את רוחו עליהם (יא כז-כט)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

מדוע סבר יהושע שיש פגם בנבואתם של אלדד ומידד

יש לדקדק, מה עלה על דעתו של יהושע לומר אדני משה כלאם. ואפשר, דמצינו בימי הנביאים היו עושים התעוררות מלמטה כדי שיתנבאו, כמו שנאמר (שמואל א' ה) והנה חבל נבאים ולפניהם תף וחליל.

והנה כשבא הנער ואמר אלדד ומידד מתנבאים במחנה, דהינו עושים התעוררות כדי שתשרה עליהם הנבואה, ומשה עליו השלום כלל כל הנבואות, ואין שום חסרון בימיו שיצטרף שום אדם לעשות התעוררות שיתנבא, לפיכך אמר לו יהושע, אלה האנשים עשו חס

שהקדוש ברוך הוא מקבל עלוב מזולתו, ואין מענישין רק על בחינת המעליב, טפה סרוחה עפר ואפר. והמעליב לצדיק שהוא בשר ודם, מענישין גם על הנעלב, והנעלב הוא צדיק ויגבר בעיני ה', ודוק כי הוא נכון לאמתתה של תורה.

ולפי זה זה דווקא בסתם צדיקי עולם שהם נעלבים, ואמנם משה רבנו עליו השלום שהיה ענוותנותו? תרה על כל, בחינת ו'אנחנו מה' (שמות טו ז), דהינו שלא היה נחשב בעיניו ליש כלל, כי אם כפאפס וכאין ממש, אם בן אין כאן נעלב, לכך לא נענשו מיד.

וזה שהקדים הפתוב פאן והאיש משה וגו', לתרץ קושיא זו על שהאריך להם ולא הענישם מיד כמו שם, על זה אמר והאיש משה ענו מאד ולא קבל עלוב כלל פנ"ל:

פרקי אבות – פרק ב

וכל מעשיך בספר נכתבים (מ"א)

דברי יואל

רבי יואל מסאטמר זיע"א

האדם מוצא בתורה הוראות על פי מעשיו

בתורה הקדושה עצמה נתן למצוא דרכי חיים וגם ההפך דרכי מיתה חס ושלום, והכל תלוי במעשי האדם והנהגותיו, אם זכה ללמד תורה בקדושה והוא נוהג פשוטה אז נפתחין לו שערי אורה והוא מוצא דרך החיים בתורה הקדושה, וחס ושלום אם לא זכה, התורה הקדושה עצמה נהפכת לו לסם מיתה, כי ילכד חס ושלום בדרךים עקלקלות ויביא לו ראיות מן התורה כי לפי דרכו המעוותת כך כתוב בתורה.

וזה יהיה באור המשנה וכל מעשיך בספר נכתבים לשון הנה, כלומר דהגם שהתורה

בנשיאות יהושע, כי אם הדור המה מקלקלים אזי צריך להיות להם צדיק גדול לתקן הכל, וזה היה קנאת יהושע שבנשיאות שלו לא יזכה כל כך למדרגות גדולות משום שהדור יהיו ראויין לקבל גם בעצמם באומר.

ומשה רבנו עליו השלום הבין זה, ולכן אמר המקנא אתה לי כו' מי יתן כו', והינו כי נכון יותר שיהיה כל עם ה' נביאים ולא יצטרכו כלל להנהגת הנשיא, מפל שכן שאין להקפיד בזה מה שיהיו הדור גדולים ורמים, וזה היה עקר מעלת משה שנתבטל לגמרי נגד כלל ישראל, והבין:

והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, ויאמר ה' פתאם אל משה ואל אהרן ואל מרים צאו שלשתכם אל אהל מועד ויצאו שלשתם (יב ג-ד)

ישמח משה

רבי משה מאוהעל זיע"א

הקב"ה מקפיד על העלבת הצדיק ומעניש על כך מיד | כיון שמשה רבנו לא הקפיד השתתה הקב"ה מלהעניש על העלבתו

לכאורה קשה ממה דמצינו שאמרו רז"ל (תנחומא תולדות יב) חס הקדוש ברוך הוא על כבודו של צדיק יותר מכבודו, שהרי ירבעם עומד ומקטיר על גבי המזבח לעבודה זרה ולא יבשה ידו (מלכים א' יג א), וכיון ששלח ידו בצדיק מיד יבשה ידו (פסוק יד שם), ואם בן מדוע זה היה פאן שהיות הרבה, תחלה ויאמר ה' צאו שלשתכם וגו', והענין סר מעל האהל והנה מרם מצרעת' (פסוק י), ולמה לא היה מיד.

אך התרוץ לזה, כי מה שהחמיר הקדוש ברוך הוא בכבודו של צדיק יותר מכבודו, נהגלה לי בחלום טעמו של דבר, דמעליב למקום ברוך הוא, וכי חס ושלום יעלה על הדעת

ודע מה שתשיב לאפיקורוס (מ"ד)

בינת ישראל

רבי ישראל מגרודזיסק זיע"א

הדבוק באמת ביכלתו להשיב לאפיקורוס אפלו במילתא דבדיחותא | מעשה שהיה

נראה לבאר, שאין הפונה שצריכים ללמד חכמות חיצוניות כדי לדעת מה להשיב לאפיקורוס, אף מי שהוא דבוק בדעת אמת וכול לסתום פי האפיקורוס אפלו במילתא דבדיחותא. **ועובדא** הנה בדידי שבא לפני אחד מן הסרים ממצות ה' וצדף לשאל שאלות נגד קדשת שבת קדש, והשיבותי לו אני שפחד עולה על לבי לדבר מקדשת השבת, משל לאחד שיש לו אבן יקרה מאד וירא לתת את האבן לשום איש אפלו למששו בידו אף על פי שיודע שמשמוש לא זיק להאבן, אף על פי כן מחמת גדל יקרת האבן חושש שלא תגע בו ידי זרים, ונשתתק אותו האיש. ואחר כך אמר, אם השבת יקר כל כך בעיניכם אינני רוצה לשאל שאלות עליו. ופרוש המשנה כך היא: ודע, כלומר הדבקות בדעת אמת, זה הוא מה שתשיב לאפיקורוס, כי על ידי זה יסתם פיו (ליקוטים):

שבת קדש • תפלות השבת

הנהגות צדיקים

רבי אליעזר צבי מקאמנא זיע"א

לכל אדם יש שרש בנשמתו באחת מתפלות השבת

בעל גפש שהוא משפיל דקדושה צריך לחפש בתפלת שבת של שחרית ומוסף למצא איזה תפלה השגף לתקון נפשו, בפסוקי דזמרה, או שחרית, או מוסף, כי שמעתי שתפלת שבת יש בה כל פללות של כל הנשמות ישראל הרוצים לדבק בהשם יתברך בכל לבם ונפשם, וכן הוא הדין בפרטות, יש נשמות ששרשם

הקדושה פתובה מפקר, מכל מקום התורה הקדושה מתגלית לכל אחד ואחד לפי מעשיו והתנהגותו, וכשם שהוא מתנהג במעשיו כך הוא מוצא פתוב בתורה הקדושה.

זה שאמרו וכל מעשיך, פרוש לפי פללות מעשיך דרךך והתנהגותך בספר נכתבים, כלומר עתה הם נכתבים לפניו, אם זכה והיטיב מעשיו זוכה לראות בתורה דברים אמתיים ולחדש בה חדושים לאמתה של תורה, ואם חס ושלום להפוך הוא חס ושלום מגלה פנים בתורה שלא כהלכה:

יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך (מ"ה)

שמועה טובה

רבי חיים שלמה מקוסוב זיע"א

מעשה ברבי שמעלקא מניקלשבורג זיע"א

בעת שבא הגאון הקדוש רבי שמואלקע על פסא הרבנות לניקלסבורג, בקש שיתנו לו חדר מיוחד על זמן מועט, והיה שם אברך אחד אשר הטמין עצמו בחדר הנ"ל, כי רצה לראות את המעשה אשר יעשה.

וראה שהרב הנ"ל ישב על הפסא והתחיל לומר לעצמו כל מיני שבחים הנותנים לרב גדול בעת קבלת פנים, ועשה בן חצי שעה, ואחר כך פתח הדלת.

והאברך הנ"ל ספר את מה שראה, והיה לפלא בעיניהם. ושאלו את פיו הקדוש על הנ"ל, ואמר להם, שראה שנתאסף עם רב לחלק לו כבוד וירא היה שלא יבא חס ושלום לפניו, על זה נתן לעצמו מקדם כל הכבודים אשר הבין שיתנו לו.

ופרש בזה המשנה באבות יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך. פרש הכבוד שחברך נותן לך והיה נחשב בעיניך כאלו אתה בעצמך נתת הכבוד ואז לא יבא לפניו (פרשת ויגש):

העבודה בבחינת עמל כלל, רק להתענג על ה' וְקִרְאתָ לַשֶּׁבֶת עֲגָגָה (ישעיה נח יג).

בשבת אין ההנהגה בדרך צמצום והסתר של שם אלקים

והטעם לזה שאין צריך בשבת לבחינת עמל ויגיעה הנ"ל שבחל הוא, כי הנה 'שבת' אותיות 'תשב', והינו שבחל הוא בחינת ירידת החיות, ורגליה יורדות כו', והינו ששם אלקים הוא המסתיר כו', וכנודע בענין שמש ומגן כו', לכן צריך להיות הצעקה בתפלה לצאת מן הסתור. וזהו פרוש 'עבד אלקים' (מלאכי ג ט), לתקן הסתור בהנמשך משם אלקים שלא יהיה מסתיר ומעלים.

אבל בשבת כתיב וְיָכַל אֱלֹקִים (בראשית ב ט), פרוש שכלתה בחינת ומדרגת מדת הצמצום והסתור דשם אלקים, וממשך התגלות שם הו"ה, שבת להו"ה וכו' (ויקרא כה ט), וזהו 'שבת' אותיות 'תשב', עליות העולמות (פרשת בלק):

פנים יפות

כפי פנתס הלוי הוורוץ זיע"א

יש להעלות את תפלות השבת הרומות לימות החל לדרגה יותר געלית

לא תעשה כל מלאכה וגו', וינח ביום השביעי וגו' (שמות כ יא). פרוש רש"י פכיכול הקתיב בעצמו מנוחה וכו', אף דקתיב (תהלים לג ו) 'בדבר ה' שמים נעשו', ללמד ממנו אדם שיקדש בדבורו בשבת, כמו שדרשו (שבת קיג:.) 'דבר דבר' (ישעיהו נח יג) שלא יהיה דבור של שבת בדבורו של חול.

ואין הפונה על רבוי דברי חול לכד, דאם בן הוי ליה למימר שלא ידבר בשבת דברי חול, אלא הפונה הוא שיקדש את פיו ולשונו בקדושה יתרה, בין בלמוד בין בתפלה, כגון שלשה ראשונות ששוין בשבת כמו בחול,

בנשמת, ויש בפסוקי דזמרה לכד, ויש בשמנה עשרה, ויש במוסף:

ישר דברי אמת

כפי מטולם פייבוט מזבירי זיע"א

עקר יום השבת הוא להתדבק בו בכורא יתברך בתפלה

יום השבת הוא יום קדוש, שמאיר ומתגלה בהירות מקדוש, שהוא השם יתברך קדוש הקדושים, ומאיר על כל הברואים. ועקר על עמו ישראל וכו'. ולפי זה אם עיני שכל לך תבין, עקר יום השבת הוא להתדבק בהשם יתברך בתפלה ותורה, ולזה קורא הוהר (ח"ב דה) האי יומא יומא דנשמתין ולא יומא דקיימא בגופא, רצונו לומר שמאיר שרש הנשמות על הנשמות שבגופים, והם נכספים אליו, וזה נקרא תוספות נשמה יתרה.

וכל זה נרגש בתפלה. לכה צריך להזהר בתפלת שבת מאד מאד, כי זהו עקר השבת, לא כמו שחושבים המון עם אפילו בעלי תורה שאינם חרדים על דבר השם יתברך ומזלזלים בתפלה, יום השבת בעיניהם ענין אחר לא ידעתי מה, אבל האמת הוא כמו שכתבתי:

לקוטי תורה

כפי שניאר ולמן מלאדי זיע"א

התפלה בחול היא בבחינת יגיעה ובשבת בבחינת תענוג

תפלה דשבת הוא התענוג מגדלת ה', שמתענגים ישראל בתפלה על ידי ההתבוננות וההשגה בגדלת ה', וכמו שנאמר (תהלים לד ט) 'טעמו וראו כי טוב ה', וכתוב (שם קמט ב) 'ישמח ישראל בעשיו וגו'', ולכן לא ראה עמל בישראל' (במדבר כג כא), כי אין

שבת קדש • תפלות השבת

אָביו וְאָביו מְחַבְּקוֹ וּמְנַשְׁקוֹ בְּרֹגְשֵׁי אֶהָבָה, וּבְזֶה נוֹתֵן מְרֻגָע לְנַפְשׁוֹ וּמְשַׁכֵּף בְּזֶה מְכַאוֹבוֹ, וּמְצִינּוֹ בְּחֻזְקָה הַמְּלַךְ שֶׁרַפָּא חוֹלִים רַק בְּדַבּוּרוֹ בְּרֹאוֹתָם שֶׁהַמְּלַךְ בְּכַבּוּרוֹ וּבְעֲצֻמוֹ מְשַׁתְּתֵף בְּצַעֲרָם וּמְתַפְּלֵל עֲלֵיהֶם.

וְכֵן הוּא בְּתַפְּלַת אָדָם לְמָקוֹם, שֶׁיֵּשׁ תַּפְּלָה שְׂאָדָם מְתַפְּלֵל לְפָנָיו יוֹצְרוֹ שֶׁיַּעֲזֹרְהוּ בְּצָרְכּוֹ הַשּׁוֹנִים הַנְּחוּצִים לוֹ. וְאִם הַתַּפְּלָה לֹא הוֹעִילָה לוֹ לְעֹזְרוֹ, אָז יִפֹּל מִדַּעְתּוֹ בְּרֹאוֹתוֹ שֶׁהַשְּׂפִיף שִׁיחוֹ בְּחַנּוּם, וְזֶה נִקְרָא עֵינֵי תַּפְּלָה (שבת קיח:).

אך עֵקֶר הַתַּפְּלָה הוּא, שְׁבַעַת שְׂאָדָם הַשֵּׁלֶם מְשַׁפִּיף שִׁיחוֹ לְפָנָיו הַמָּקוֹם, יִתְקַשֵּׁר אֶזְזָה בְּעֹבוֹתוֹת אֶהָבָה כְּכֵן לְאָבִיו, וְאֶהְבֵּתוֹ הַזֹּאת תְּבִיאֶהוּ לְבִטֵּל אֶת עֲצֻמוֹ בְּבִטּוֹל גְּמוּר וּבְדַבְּקוֹת הָאֲמִתִּי, וְאָז לֹא יִחְסַר לוֹ מְאוּמָה כִּי יִהְיֶה מְאוּר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים. וְתַפְּלָה כְּזוֹ הִיא בְּעֲצָמוֹתָהּ טוֹבָה. וְכֵן פֶּרַשׁ הַרְמְב״ם ז״ל בְּסֵפֶר הַמַּדְעַ בְּתַחֲלֹתוֹ עֵינֵי שֵׁם.

הטעם שאין שואלין צרכי האדם בתפלות השבת

וּבְזֶה יוֹכֵן מֵה שֶׁתִּקְנֶנּוּ ז״ל שֶׁלֹּא לְהַתְּפַלֵּל תַּפְּלַת י״ח בְּשַׁבָּת, שֶׁלֹּא לְשַׁאֵל צָרְכּוֹ בְּיוֹם קָדוֹשׁ זֶה, כִּי קִדְּשַׁת שַׁבָּת הִיא סִגְלָה נִפְלְאָה וְיִחְזַק חֻזְקָה לְבֹאֵה עַל יָדָהּ לְמַדְרַגָּה הַעֲלִיּוֹנָה הַנִּלְוֵה לְהַגּוֹת מְאוּר אֵינן סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְאָז לֹא יִחְסַר לְאָדָם כְּלוּם, כְּמוֹ הַבֵּן הַיּוֹשֵׁב בְּפֶלְטֵינֵי הַמְּלַךְ שֶׁאֵינּוּ דוֹאֵג כְּלוּם עַל צָרְכּוֹ הַהֶכְרַחִיִּים. וְלִכֵּן הוֹסִיפוּ עוֹד שִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת בְּשַׁבָּת, שֶׁיִּגְעִיעַ הָאָדָם לְדַבֵּק עֲצֻמוֹ בְּשֶׁרֶשׁ הַקִּדְּשָׁה, וְזֶהוּ עֵקֶר עֲנַג שַׁבָּת שֶׁיִּשְׁבְּעוּ וַיִּתְעַנְּגוּ מִטּוֹבוֹ.

באור כל המענג את השבת

וְזֶה שְׂאָמְרוּ ז״ל (שבת קיח:) כֹּל הַמַּעֲנֵג אֶת הַשַּׁבָּת נוֹתֵנִין לוֹ כֹּל מִשְׂאֵלוֹת לְבוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּתְעַנְּגוּ עַל ה' וַיִּתֵּן לָהֶם מִשְׂאֵלֹת לֶבֶךְ, שֶׁאִם מִתְעַנְּג עַל ה' תִּתְּבַרְךָ עֲנַג רֹחֲמֵי אֶזְזָה כֹּל

יִתְקַדֵּשׁ בְּשַׁבָּת יוֹתֵר מִבְּחָל, כִּי הַכֹּל תְּלוּי בְּקִדְּשַׁת הַמַּחְשָׁבָה.

בְּזֶה מוֹכֵן מֵה שְׂאָמְרֵי הַכְּתוּב (תהלים קמט א) 'שִׁירוֹ לַה' שִׁיר חֲדָשׁ תִּהְלֹתוֹ בְּקִהֵל חֲסִידִים', כִּי הַשִּׁיר עֲצֻמוֹ שֶׁהִיא הַתּוֹרָה לֹא תִשְׁתַּנֶּה לְעוֹלָם, אֲלֹא הַהִפְרָשׁ הוּא לְפִי פְּנֵי פֶה הַמְדַבֵּר, כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ הַפְּרָשׁ בְּקִדְּשַׁת הַמַּלְאָכִים שְׂאָנּוֹ אוֹמְרִים בְּשֵׁם שֶׁמְקַדְּשִׁים אוֹתוֹ בְּשֵׁם מְרוֹם, אֲפִלּוֹ הַכִּי יֵשׁ הַפְּרָשׁ בֵּינֵי קִדְּשַׁת אֲמִירָתָם לְאֲמִירַתֵינוּ.

וְהֵינּוּ שְׂאָמְרֵי שֶׁהַשִּׁיר חֲדָשׁ יִהְיֶה בְּמֵה שֶׁיִּהְיֶה 'תִּהְלֹתוֹ בְּקִהֵל חֲסִידִים', כִּי תִהְלֹתָם יִהְיֶה לְמַעַלָּה מִתְּהִלַּת הַמַּלְאָכִים. וּכְעִנְיָן זֶה אָמַר, שֶׁלֹּא יִהְיֶה דַבּוּרוֹ שֶׁל שַׁבָּת כְּדַבּוּרוֹ שֶׁל חוֹל, שְׂאָפִלוֹ אוֹתוֹ דַּבּוּר שֶׁל חוֹל עֲצֻמוֹ כְּשֶׁתִּדְבַּר אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת יִהְיֶה בְּקִדְּשָׁה יִתְרָה:

אמונת ישראל

רבי ישראל מגורדזיסק זיע"א

שתי בחינות בתפלה, תפלה עבור התמלאות הבקשה ותפלה עבור קרבה ודבקות | בשבת אפשר להגיע לתפלה בדבקות

יובן עַל פִּי דַבְרֵי חו"ל בְּשַׁבָּת (יב:) שְׂאֵינֵן לוֹ לְאָדָם לְשַׁאֵל צָרְכּוֹ בְּתַפְּלָה בְּשַׁבָּת, אֲשֶׁר כִּפִּי זֶה יֵשׁ לְהַבִּין לְמֵה תִּקְנֶנּוּ הַרְאוּשׁוֹנִים ז״ל הַרְבֵּה שִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת עַל יוֹם הַשַּׁבָּת בְּמָקוֹם שְׂאָמְרוּ לְקַצֵּר אֵף בְּתַפְּלָה בְּשִׁבִיל עֲנַג הַיּוֹם.

אך הַעֲנַנֵּן כִּי בְּתַפְּלָה יֵשׁ ב' בְּחִינּוֹת, אֶחָד הוּא כְּמוֹ הָאָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזָה צַעַר רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, הוּא מְבַקֵּשׁ אֶת חֲבֵרוֹ לְחַלְצָהוּ מִמַּצָּר, וְאִם חֲבֵרוֹ זֶה אֵינּוֹ בְּעוֹזְרוֹ, אָז יִגְדֵּל צַעְרוֹ עוֹד יוֹתֵר. תַּפְּלָה כְּזוֹ תוֹעֵלְתָהּ הִיא אִם תַּעֲשֶׂה פְּרִי, כְּמוֹ סְמִי מְרַפָּא, קְרִים הִמָּה אִם הַחֹלָה יִתְרַפָּא עַל יְדֵיהֶם.

בְּחִינָה ב' בְּתַפְּלָה הוּא, אִם יִלְד יִרְגִישׁ אֵיזָה מְכַאוֹב רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְהוּא בּוֹכָה לְפָנָיו

היא שְׁתַּרְחַם, וְאֵנָּן קִיָּמָא לָן אֶפְלוּ סִפְק פְּקוּיָם
נֶפֶשׁ דְּרוּחָה שְׂבַת.

אך הַעֲקָר, כִּי חַיֵּי הָעוֹלָם הֵנָּה לֹא נִתְּנָה בְּיַד
הַמְּצוּת, רַק חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, אֲכַל חַיֵּי
הָעוֹלָם הֵנָּה כְּתִיב 'וְחַי בְּהֵם' וְלֹא שְׂיָמוּת (יומא
פד.ו.). אִךְ הִפְרֹשׁ יֵשׁ, חַיֵּי הָעוֹלָם הֵנָּה הַנִּתְּלִים
בְּמַעֲשֵׂה אָדָם לְעֶסֶק בְּרַפּוּאוֹת וְהַצְּלוֹת וְכַדוּמָה
אֵין לוֹ לומר זְכוּת הַמְּצוּנָה תָּגֵן, אֲלֵא יַעֲסֵק
בְּמִנְהַגוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִךְ רַפּוּאָה וְהַצְּלָה הַתְּלוּי
בְּיַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּגוֹן לְהַתְּפַלֵּל אֶל ה'
שְׂיָרַפָּא הַחַלִּי, אִף עַל פִּי שְׂגָם זֶה בְּדוּק וּמְנַסָּה
שֶׁה' אֲלַקִּינוּ קְרוֹב לְקוֹרְאָיו, מִכָּל מְקוֹם כִּינּוּן
שְׂאָנוּ מְבַקְשִׁים מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ נֶאֱמַר יְכוּלָה
שְׂבַת שְׁתַּרְחַם (דרשה לשבת שובה האוינו, כה ע"א):

מִשְׁאָלוֹת לְבוֹ נְתוּנִים לוֹ - שֶׁהוּא לֹא יִשְׁתַּוְּקַק
כָּלֵל לְדַבְרִים אַחֲרֵים, וְהוּא עֲשִׂיר הַשְּׂמִת בְּחֻלְקוֹ
(פרשת ויקהל):

דְּרוֹשׁוֹת חֲתָם סוֹפֵר

רַבִּי מֹשֶׁה סוֹפֵר זִיע"א

הַטַּעַם שֶׁאִסוּר לְהַתְּפַלֵּל עַבּוּר הַחוּלָה בְּשַׁבַּת
וְאִלוֹ לְעֶסֶק בְּרַפּוּאָה מַחֲמַת פְּקוּיָם נֶפֶשׁ מִתַּר

אָמְרוּ חַז"ל (שבת יב.), הַמְּבַקֵּר חוּלָה בְּשַׁבַּת
לֹא יִתְפַּלֵּל לְהִדְיָא ה' יִשְׁלַח רַפּוּאָה
שְׁלֵמָה אֲלֵא יְכוּלָה הִיא שְׁתַּרְחַם, פְּרוּשׁ זְכוּת
הַשְּׂבַת כְּדָאי שְׁתַּרְחַם בְּלִי תְּפִלָּה. וְקָשָׁה אִם
כֵּן גַּם שׁוֹם רַפּוּאָה לֹא יַעֲשֶׂה בְּשַׁבַּת כִּי יְכוּלָה

אוצרות גאוני הדורות

(שמות כז כא) 'עֲרַף אֶתוֹ אֶהְרֹן' רַק הַסְּדוּר
וְהַתְּטָבָה, לֹא הַהֲדַלְקָה.

דַּבֵּר אֶל אֶהְרֹן וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּהַעֲלֵתְךָ אֶת הַנֵּרֹת
(ח ב)

מִשְׁךְ חֲכָמָה

רַבִּי מֵאִיר שְׂמִיחָה הִכֵּן מְדוּוֹיִנְסֵק זצ"ל
הַדְּלָקָה כְּשֶׁרָה בּוֹר וּבַהֲדַלְקָה הִרְאֵשׁוּנָה נִצְטוּנָה
אֶהְרֹן לְחַנֵּךְ אֶת הַמְּנוּרָה

וַיַּעַשׂ כֵּן אֶהְרֹן אֵל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה הַעֲלָה
נִרְתִּיבָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה (ח א)

הֵנָּה בְּיוֹמָא (כד.) אֶמְרוּ הַדְּלָקָה לֹא עֲבוּדָה
וּכְשֶׁרָה בְּזֶר, וְהַקְּשׁוּ בַתּוֹסְפוֹת יִשְׁנִים
שְׁהָרִי 'אֶהְרֹן' כְּתִיב.

חֲמֻדַּת יִשְׂרָאֵל

רַבִּי יִשְׂרָאֵל יְהוּדָה קַארְפּוֹנְקֵעַל זצ"ל

שִׁבְחוּ שֶׁל אֶהְרֹן שֶׁלֹּא עָרַב מַחֲשַׁבָה אַחֲרָה
בַּהֲדַלְקָה

בְּרַש"י הִבְיָא מֵאֲמַר חַז"ל בְּסִפְרֵי (פ"ו ס),
לְהַגִּיד שִׁבְחוּ שֶׁל אֶהְרֹן שֶׁלֹּא שָׁנָה.
וְהַקְּשִׁיא מִפְּרֻסְמַת הִיא, הֵאֵם יַעֲלָה עַל הַדַּעַת
שְׂיִשְׁנָה אֶהְרֹן קְדוֹשׁ ה' צוּוִי הַבּוֹרָא יִתְבַּרְךָ.

וְנִרְאָה מִשׁוּם דְּתַנּוּן אֵין מְחַנְכִּין אֶת הַמְּנוּרָה
אֲלֵא בְּגֵרוֹת שֶׁל בֵּין הָעַרְבִים. וְרַש"י
(לפסוקנו) בְּשֵׁם הַמְּדוּרָשׁ, שֶׁאֶהְרֹן הָיָה עֲצוּב
שֶׁנִּתְחַנַּף הַמִּשְׁכָּן עַל יְדֵי הַנְּשִׂאִים, חִלְשָׁה אִז
דַּעַתוֹ כְּשֶׁלֹּא הָיָה עִמָּהֶם בְּחִנְפָה, לֹא הוּא וְלֹא
שְׂבָטוֹ. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁלֶךְ גְּדוּלָה
מִשְׁלָחֶם, שֶׁאֲתָה מְדַלִּיק וּמְטִיב אֶת הַנְּרוֹת,
עַכ"ל. וְזֶה לְחַנֵּךְ הַמְּנוּרָה בְּפַעַם הִרְאֵשׁוּנָה צִוָּה
אֶהְרֹן לְהַעֲלוֹת וּלְהַדְּלִיק, אֲכַל לְדוֹרוֹת כְּתִיב

וְנִרְאָה לְעִנְיֹת דַּעַתִּי לְפָרֵשׁ, עַל פִּי מַה דְּאִיתָא
בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ (או"ח סי' קלו ס"א-ב), גְּבִי
קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּיוֹם שְׁעוּלִין בּוֹ שְׁלִשָּׁה, שְׂאִין

פרשת בהעלותך

מה שנוצרה לנו לצרה משתלשל מזה טובה גדולה, על דרך דברי חז"ל סוף ברכות (נד.) בכל מאריך בכל מדה ומדה שהוא מודד לה הוי מודה לו, כדכתיב (תהלים קטו ג) 'כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא', וכתיב (שם קטו יג) 'צרה וגון אמצא ובשם ה' אקרא' על פלם בין בשמחה בין בצרה צריך להתפלל להקב"ה שיושיע ולהודות לו, כי הכל הוא לטובה ורחמים מהקב"ה, לכן כתיב צרה וגון אמצא ובשם ה' אקרא, שה' מורה על מדת הרחמים. **וזוה** 'כי תבאו מלחמה בארצכם וגו' והרעתם בחצרות', וגם 'ביום שמחתכם ובמועדיכם' גם כן 'ותקעתם בחצרות' והיה לכם לזכרון לטוב.

והיה כי תלך עמנו והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' עמנו והטבנו לך (י לב)

אדרת אליהו

רבי יוסף חיים ב"ר אליהו זצ"ל

על ידי קבלת גרים אין עשו נוטל חלק בעולם

הבא

יובן בס"ד דידוע מה שהקשו המפרשים ז"ל, דהלא יעקב ועשו חלקו העולמות ואין ליעקב שום הנאה בעולם הזה, ואם כן השתא כמו שיעקב נהנה בעולם הזה שהוא חלק עשו, גם עשו צריך שיהנה בעולם הבא שהוא חלק יעקב. ותרוצו, דמה שצריך להנות עשו בעולם הבא, כנגד זה כבר אוכלים אותו הגרים בעולם הבא שהם באו ממנו ונתוספו על ישראל וקבלו אותם ויש להם חלק לעולם הבא, ואם כן תו אין לעשו שום שכיכות בעולם הבא כלא, עכ"ד ז"ל.

ונמצא לפי זה דעל ידי קבלת הגרים שמקבלים ישראל, הנה בזה נצולו משענת עשו בעולם הבא ולא יוכל לקח חלק עמהם כלא.

קורין פחות מעשרה פסוקים, ואיזה מהם שקרא ארבעה הרי זה משבח. ועין בט"ז (קס"ב) ובמגן אברהם (קס"ב) שהביאו מהגמרא (מגילה כא:) דהטעם שכל אחד יעשה כפי מה שיוכל שקרא הוא את הארבעה פסוקים, משום דלכל אחד יש תשיבות אם יקרא הוא את הארבעה פסוקים, הראשון משום דמצינו שלעולם החשוב חשוב קודם, ואמצעי יש לו תשיבות, דלרבי אלעזר רבי שמעון שסובר דהמנורה דרום וצפון הם מנחים (מנחות צח:) אז 'ערוף לפני ה' (שמות כו כא) דכלם פונים אל האמצעי, והאמצעי פונה לצד מערב עין שם במחצית השקל.

והנה אהרן היה אמצעי, דמרים היתה הראשונה, ואחרון הנה משה, והאמצעי הנה אהרן, ואם כן הנה אמינא דאהרן הנה מדליק אל מול פני המנורה דהינו זהו האמצעי, להראות דאמצעי חשוב ולכבוד עצמו הוא דורש, על כן כתב רש"י שבחו של אהרן שלא שנה מלקינם רצון הבוהר ברוך הוא בלי שום תערכת מחשבה זרה.

וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצר אתכם והרעתם בחצרות וגו' וכיום שמחתכם ובמועדיכם ובכראשי חדשיכם ותקעתם בחצרות על עלתיכם ועל זבחי שלמיכם (י ט-ו)

תורת משה - שיר מנחם

רבי שמעון סופר זצ"ל

תפלה בזמן שמחה כמו בעת צרה

הנה בעת צרה אם קוראין להקב"ה ותוקעין ומריעין, הקב"ה ברחמיו זוכר לטובה ומושיע, אבל באמת גם ביום שמחה והצלחה צריכין להתפלל ולהריע, כי אם גם נדמה לנו להצלחה ולטובה, אבל הנסיון מלמד שהרבה פעמים בא מזה צער וגון, על דרך דכתיב (קהלת ה יב) 'עשר שמור לכעליו לרעתו', ולפעמים

אם יכין שאר לעמו שהוא בשר, וזהו דבר הנמנע אצלו. או יש לומר שהוא על דרך העגש, שאינם זכאים להתענג בדרך נפשם, רק לענותם בלחם צר.

והנה העם ההוא גנבו דעת עליון, ולא ערב לבם לומר בפרהסיא שהוא יתברך בלתי יכלת בידו, לזה אמרו שהוא בדרך עגש, והתחילו להתאונן על זה במדת הצדיקים, לא על עצם העגש רק על הסבה ההוא שנחשבים לרעים לפניו יתברך שמוגיע להם עגש זה, וזה שכתוב ויהי העם כמתאננים שהיו מראים עצמם כאלו מתאוננים על זה, שהם רע באוני ה', שהוא יתברך שומע ומאזין ומבין שהם רעים לפניו, אכל נישמע ה', שהוא יתברך הבין שהם גונבים דעתו ויחר אפו.

ואולם האפסוף אשר בקרבם התאנה תאנה, ולא הספיק תאנתם להסתיר הדבר בענין רע הנ"ל, רק הוציאו כל רע לבם בפניהם, ואמרו בפרסום מי יאכלנו בשר, מי הוא אשר יוכל להאכילנו בשר, שאין זה ביכלתו יתברך כביכול.

וישבו ויכבו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשר (יא ד)

ישועות יעקב

רבי יעקב מטולם אורנטטיין זצ"ל
לא רצו ישראל לטעם טעם בשר כמון משום שטעמו היה פגום
הנה גזע שהמן היה משתנה לכל מה שהיו רוצים כמבאר בש"ס (יומא עה.), אמנם מה שלא היה משתנה לטעם בשר נראה בעיני משום דבמן נאמר בפרשת בשלח (שמות טו לא) 'יהמן כנרע גד לכן וטעמו כצפיתח בדבש', והינינו אף שהיה משתנה לכמה טעמים, מפל מקום עקר הטעם של המן בעצמו היה צפיתית בדבש, וכן אמרו במדרש דבש הנקט אותם,

וזה שכתוב והיה כי תלך עמנו, והיה הוא לשון שמחה, כלומר שמחה גדולה יהיה לנו אם תלך ותתחבר עמנו, יען כי אפה גר צדק, ועל דרך אז והיה הטוב ההוא הידוע, והוא טוב עולם הבא שהוא טוב מחלט, אשר יטיב ה' שם בלתי אמצעי, אלא הוא בידו יתברך, הנה אז יהיה עמנו דיקא, ולא יהיה שרף ממנו לעשו כלל, יען כי והטבנו לך שאפה גר, ואם פן מה שצריך לאכל בעולם הבא כבר אוכלים אותו הגרים.

ויהי העם כמתאננים רע באוני ה' וישמע ה' ויחר אפו ותבער כם אש ה' (יא א)

נחלי דבש

רבי יהודה לייב ב"ר עקיבא הלוי זצ"ל
התאוננות העם שנחשבים רעים בעיני ה', ותלונת האפסוף שאין כביכול ספק ביד הקב"ה לתן להם בשר
בפסוק ויהי העם כמתאננים כו', שאין לו באור. וילדעתי נאמר כי אם בא יסורין חס ושלום על אדם, אזי השכל אינו מצטער רק על עצם היסורין, אכל החכם עיניו בראשו לראג על הסבה שהגיע אותו לדרך זה, והוא כמו אם היה אחר אהוב למלך וחשוב בעיניו, ואחר כך פגם בכבוד המלך והמלך עשה לו משפט עגש על זה, הנה הקטן בעיניו עצם העגש ההוא, רק נפשו עלי תאכל על אשר נוגף למלך מחמת שפגם בכבודו.
והנה על דור הרע ההוא שטפלו שקר על המן והיו מתאזים אל הבשר, היה להם מקום לומר מה שהוא יתברך אינו ממלא תאנתם לתן להם בשר, הוא באחד משני פנים, או דאין ביכלתו ח"ו לתן להם בשר מפני שהוא דבר גשמי ביותר, כדאיתא (תהלים עח יט) וינדרו באלהים אמרו היוכל אל לערף שלחן במדבר, הן הנה צור כו' הגם להם יוכל תת', שאף שייכול לתן גם לחם, אכל מפל מקום

פרשת בהעלותך

ומצות אשר היו להם, מה שאין בן מאכלים שאינו על ידי גס אלא בדרך טבע אין אוכלים זכותיהם ומצותיהם. וזה שאמרו זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם, חנם בלא מצות, מה שאין בן אכילת הפן הוא על ידי הפסד המצות והזכות, ועין תענית (כד.) דאין נהנים ממעשה נסים, על בן הנה רצונם שיהיה פונקסותם בדרך הטבע.

ובזה יובן מה שאמר משה הצאן ובקר ישחט להם ומצא, אשר תמחו המפרשים על משה רבנו איך אמר דבר כזה, כאשר באמת השיב לו הקב"ה הנד ה' תקצרו'. אלא ודאי ידע משה רבנו כי הבורא תפרף שמו הוא כל יכול ולא יפלא מה דבר, אלא שאמר שאפלו כל צאן ובקר ישחט להם וכל דגי הים יאסף להם, מפל מקום הוא רק בדרך גס, וישאל אינם רוצים בדרך גס ה' מטעם הנ"ל.

ועל זה השיב הקב"ה היר ה' תקצרו לעשות דבר שסיפיק להם ואף על פי בן יהיה על פי דרך הטבע, ולזה אמר עתה תראה היקרו דברי אם לא, כלומר אם יהיה הדבר כמו מקרה על פי הטבע.

צלצל ננפים

רבי יצחק יהודה הירשזון זצ"ל
אכילה ללא טרח מצות

פרש רש"י חנם בלא מצות. ולכאורה אינו מובן לפי הפשט הישר. ואמרת אשר ישראל נתחרטו לעת הזאת על אשר קבלו עליהם על התורה והמצות, כדאמרין במסכת יומא (עה.) וישמע משה את העם בכה למשפחתיו על עסקי משפחות להחיר להם עריות בפרהסיא, ובאמת רואים אנו אשר הקב"ה סבב אותנו במצות וצוויים בכל דבר ודבר, למשל, כאשר איש ישראל צריך לבשר לאכל, צריך מקדם לחפש אחר שוב פשר,

עין שם היטב. והינו אף שכל טעם שהיו מתאווים הנה נטעם להם, אבל בכל אלה הנה טעם צפיחית בדבש, כי עקר טעם הפן לא נתבטל, וזהו 'וטעמו' הינו טעם העצם של הפן עצמו הנה 'כצפיחת בדבש'.

והנה נודע כי הבשר פוגם בדבש, וכמבאר במסכת עבודה זרה (טו.), וכן הוא בשלחן ערוך (יו"ד ס"ג קג ס"ד), ולכך לא היו רוצים לטעם טעם בשר במן, בין שעל כרחק צריך להיות טעם הפן בעצם כטעם דבש, וטעם הבשר שיהיו מתאווים יהיה צפיחית בדבש, וזהו טעם לפגם, ונפשנו קצה בזה, על בן היו מתאווים שינתן להם בשר, ויהיו אוכלים הבשר בלי מן והפן בלי בשר.

זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם (יא ה)

אשל אברהם

רבי אברהם יצחק אויסשפיץ זצ"ל
תרעמת ישראל לאכל בדרך הטבע ללא נכוי מצות וזכיות

פרש רש"י חנם בלא מצות. ויש לפרש מאי חנם בלא מצות. גם להבין דברי המתאוננים שהם דור דעה, איך יתכן שיאמרו 'זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים ועתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אל הפן עינינו', איך יתכן שיהיה חביבים עליהם המאכלים אשר במצרים ממאכל מן במדבר.

אלא יש לומר דודאי ידעו מעלת הפן יתר על מאכלי מצרים, אלא ששענתם בין דהפן בא על ידי גס, ואיתא במסכת תענית (כ.) דמי שעושין לו גס מנפין לו מזכיותיו, על בן חשבו ישראל שעל ידי אכילת הפן יום יום שהוא בגס, על ידי זה ינקה להם מזכותיהם עד שישארו בלי זכיות, על בן אמרו כי באכלם הפן אוכלים גם בן זכותיהם

איך יספיק זכותי לתת להם בשר. וזה שאמר מאין לי בשר לתת לכל העם הזה, כי מעט זכותי איננו מספיק כמעט ללחם צר ומים לחץ, ואמר עוד שש מאות כו' ואתה אמרת בשר אתן להם ואכלו חדש ימים הצאן ובקר כו', כלומר הלא בדרך הטבע אי אפשר להספיק להם רק בדרך גס, ואיך יגיע זכותי לגסים כאלו.

על זה השיב הקב"ה ה' תקצר, כלומר וכי לא אוכל לתן להם במתנת חנם מדי הרחבה גם מבלעדי זכותי, עתה תראה היקף דברי, כלומר אם מה שאני אומר על דבר נתינת הבשר, 'לקרף' דיקא, שבזכותי מספיק להם אם לא. וזה מוכח ממה שנתן להם הקב"ה ברבוי ושפע גדול באמתים על פני הארץ, ואם יהיה בזכות הצדיק לא ירבה הקב"ה להוסיף מה שאין צורך, ומוכח שהבשר נתן להם בלי שום זכות, רק במתנת חנם מתחת יד ה' הרחבה ומלאה.

ויאמר ה' אל משה ה' תקצר עתה תראה היקף דברי אם לא (יא כג)

נחלת אברהם

רבי אברהם אבא הרצל זצ"ל - בעל השו"ת חכמים

חנן מכל נדוד עברה מעשיו מתברכים

יש לפרש דהנה איתא (קידושין פב.) רבי שמעון בן אלעזר אומר ראינו מצינו חנה ועוף שיש להם אמנות והן מתפרנסין שלא בצער, והלא לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני, אינו בדין שאתפרנס שלא בצער, אלא שהרעותי מעשי וקפחתי את פרנסתי, עין שם.

[וכעין] שאמרו על גיסי הגאון מוה"ר הלל מקאלאמיא בעל משפיל אל דל זיע"א, ששמע מאדם אחד שאמר שהוא מלא

ההש"ב מתקן הספין על המשנות עד אשר לא יהיה בו אף פגימה דקה מן הדקה, ועושה אותו חד וחלק כרינו, וצריך לכל זה זמן ועדן, מלבד אשר צריך לשלם להש"ב בעד שחיתותו, ואחר כך כאשר נשחט, לא יוכל הישראלי לאכל תקף ומיד כי אם צריך תחלה לחפש מנקה ממחה אשר ינקר הבשר מהגידין ומהחלב, ואחר כך צריך לשרות הבשר במים ערף חצי שעה, ואחר כך צריך למלח הבשר ערף שעה.

ועתה ראה נא כמה טרחות ויגיעות יש לאיש ישראל עד אשר יוכל לבא לאכל הבשר, אשר לא עשה בן לכל גוי ומשפטים כל ידעום, אבל בדין לא ראינו פזאת אשר היא נצרך לכל זה, רק ברכה על האכילה אבל לא שחיטה ולא נקור ולא שריה ולא מליחה, ואם בן הדגים אינם מסבכים במצות כל כך. וזאת היה טענות ישראל וזכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם, ועל בן פרוש רש"י ז"ל חנם בלא מצות ומוכן מדברינו.

ויאמר משה שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרכו ואתה אמרת בשר אתן להם ואכלו חדש ימים. הצאן ובקר ישחט להם ומצא להם אם את כל דגי הים יאסף להם ומצא להם (יא

כא-כב)

ידיבר משה

דבי משה פולאק זצ"ל

תמיהת משה רבנו כיצד יכול לפרנס את כל ישראל על ידי זכותיו

ונראה לי לפרש קצת ענין הנפלא הזה לקרבו אל השקל לפי חלשת דעתי, על פי מאמר רז"ל (ברכות ז:) כל העולם נזון בשביל חנינא בני כו', וכן אמרו (עיין תענית ט.) מן בזכות אהרן, ובשמתו אהרן ומרים היו כלם בזכות משה. ולכן משה רבנו ע"ה בענותותו צעק

אכל מה שיש לפרש, דאי תא בערכין (טו: ע"ז כ.) פלוגתא דרבי יהושע בן לוי ורב הונא בבביתא דרבי פנחס בן יאיר, דרב הונא סבר חסידות גדולה מפל המדות, ורבי יהושע בן לוי סבר דעגונה גדולה מפלם. והנה יש לומר דאחרון ומרים היו נוטים לדעת רב הונא דחסידות גדולה מפלם, לכן אמרו 'הרק אף במשה דבר הלא גם בנו דבר', כי מצד מדת חסידות פלנו שוים, והיא המדה המעלה שבמדות, (ומצינו באחרון ששבחו הכתוב בחסידות כמו שכתוב 'ותורת חסד על לשונו').

לזה בא הכתוב ואמר אם שוין הם בחסידות, אכל בעגונה הנה 'האיש משה ענו מאד מכל האדם', ומדת העגונה היא הגדולה שבכלם כדעת רבי יהושע בן לוי (דקמא לן בכל מקום פ'ותיה), ואם בן אין לכל אדם לדמות לגדל מעלתו של משה.

מנושאי הפרשה

מדוע חשד יהושע את אלדד ומידד לנביאי שקר, וכיצד נתנבאו שניהם בסגנון אחד

רמב"ן

רבי משה ב"ר נתן גירונדי זצ"ל

לפי שלא יצאו לאהל מועד והיו כממרים דכרי ה' חשש יהושע שמא רוח שקר בפיהם

וירצו הנער ונגד למשה ויאמר אלדד ומידד מתנבאים במחנה. ויען יהושע בן נון משדת משה מבחריו ויאמר אדני משה כלום יא כו-כח). הטעם בזה, כי משה דבר אל העם את דברי ה' כי הוא יאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על המתנבאים עמו באהל מועד, והנה אלה אשר לא יצאו אל האהל ועושים עצמן מפלל הנאצלים כממרים בדבריו, וילכו אמר לו 'כלאם', כי אולי רוח שקר בפייהם או רוח

דאגה וצער, והשיב הגאון זצ"ל שהיא בעצמו אין לו אלא דאגה אחת, והוא שזכה להיות בעל יצאת שמים ושוב אין לו דאגה, שהרי מקרא מלא דבר הכתוב (תהלים לד') 'כי אין מחסור לי ראיו'.

הרי מפרש פשפן אדם הרע את מעשיו על ידי בן הוא מקפח את פרנסתו, אכל הידים שעמדו בנסיונות של עולם הזה ונזקרו מפל עולה ומפל עברה, הרי רוח הקדש שורה עליהם ואז כל מעשיו מתברכים, וכמו הראשון שבמעלות שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים כד ד) 'נקי כפים ובר ללב', והברכה מפרש אחר כך 'ישא ברכה מאת ה' וכו', וכן פתיב (תהלים קלד ב) 'שאו ידכם קדש וברכו את ה'', רצה לומר יתברכו עם ה', וכן יש לרמוז הענין בדרך אגדה שלכן תקנו נטילת ידים קדם אכילה, ללמד מיסר שיהיו ידיו נקיות מגזל בשפושט ידיו לטל הפת.

והינו ויאמר ה' אל משה היד ה' תקצר, רצה לומר אם יש לאדם יד פשר ונקי מפל נדוד עברה ומפל עולה וגזל, ומפל עניני חלול שבת יום טוב, ומפל עניני חלול השם, שאז הוא ראוי להקרא יד ה', וכי יד כזה תקצר, רצה לומר תחלש ותקצר מלהשיג פדי צרכו בתמיה, עתה תראה היקרך דברי אם לא.

ויאמרו הרק אך במשה דבר ה' הלא גם בנו דבר וישמע ה'. והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה (יב ב-ג)

זכרון שמואל

רבי שמואל לוינסון זצ"ל

מעלת העגונה מפל המדות

יש להבין מה ששבח הכתוב את משה רק במדת העגונה, הלא הוא היה שלם בכל המדות שמנה רבי פנחס בן יאיר בבביתא (ע"ז כ:), כי מי לנו גדול ממשה.

חֲשֶׁדָם לְנִבְיָאֵי הַשֶּׁקֶר מְשֻׁיִם שֶׁהִכַּנְתָּ הַנְּבוּאָה הַיָּא אֵלֶּה הַתְּבוּדוֹת. וְלִכֵּן רַץ אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֶלְדָּד וּמִיָּדד מִתְנַבְּאִים בְּמַחְנֵה, כְּלוֹמַר בְּתוֹךְ הַמַּחְנֵה בָּא לָהֶם הַנְּבוּאָה בְּלִי שׁוֹם הַתְּבוּדוֹת, וּמִדִּיק בְּנֵה אָמְרוּ 'בְּמַחְנֵה' שֶׁהִקְשִׁי הַמְּפָרְשִׁים ו'ל.

אָמַר לִיָּה מֹשֶׁה הַמְּקַנָּא אֶתְּהָ לִי, כְּלוֹמַר אִם אֶתְּהָ מְקַנָּא לָהֶם עַל שֶׁנִּתְנַבְּאוּ בְּלִי שׁוֹם הַתְּבוּדוֹת נִמְצָא שֶׁמְקַנָּא אֶתְּהָ גַם לִי, מְשֻׁיִם שְׁגַם אֲנִי מִתְנַבְּא בְּלִי שׁוֹם הַתְּבוּדוֹת כְּדַכְתִּיב (ט ח) 'עֲמִדוּ וְאַשְׁמַעְהוּ זְכוּ', וְאַפְשָׁר שֶׁכֶּשֶׁם שֶׁנִּתְּנָה לִי הַקַּב"ה הַמַּעֲלָה הַזֹּאת שֶׁנִּתְּנָה גַם לָהֶם, וְאַפְשָׁר שֶׁכָּל כֶּף גְּדוֹלִים הֵם כְּמוֹנֵי שֶׁהֵם מוֹכְנִים בְּכָל עֵת מְרַב דְּבִקוּתָם עִם ה' וְתִפְרָךְ, וְאִם כֵּן אֵין לָהֶם צִרְךָ לְהַתְּבוּד עֲצָמָן כְּמוֹנֵי הַיּוֹם, וּמִי יִתֵּן כָּל עִם ה' נְבִיאִים כִּי יִתֵּן ה' אֶת רוּחוֹ עֲלֵיהֶם, כְּלוֹמַר שֶׁיִּהְיוּ דְּבוֹקִים עִמּוֹ תְּדִיר וְשִׁיְהִיוּ רְאוּיִים שֶׁתִּשְׁרָה עֲלֵיהֶם נְבוּאָה.

חוט של חסד

רבי אליהו הכהן האייתמרי זצ"ל

סבד יהושע שנביאי שקר הם כיון שאין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד

וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי מֹשֶׁה כִּלְאָם. וַיֹּאמֶר לוֹ מֹשֶׁה הַמְּקַנָּא אֶתְּהָ לִי וּמִי יִתֵּן כָּל עִם ה' נְבִיאִים כִּי יִתֵּן ה' אֶת רוּחוֹ עֲלֵיהֶם. יֵשׁ לְפָרֵשׁ בְּמֵאֲרָם ו'ל (סנהדרין פט.) שֶׁאֵין נְבִיא מִתְנַבְּא בְּסִגְנוֹן חֲבָרוֹ, לְכֵן בְּשָׂרָהּ יְהוֹשֻׁעַ שֶׁאֵלְדָּד וּמִיָּדד הֵיוּ מִתְנַבְּאִים בְּלָם בְּסִגְנוֹן אֶחָד, שֶׁהֵיוּ אוֹמְרִים מֹשֶׁה מַת, יְהוֹשֻׁעַ מְכַנֵּס לְיִשְׂרָאֵל לְאַרְצָן כְּאֲמָרָם ו'ל (סנהדרין יז.), בְּאִפְסָן שֶׁמָּה שֶׁהִיָּה אוֹמֵר זֶה הִיָּה אוֹמֵר זֶה, לְכֵן חָרָה אַפּוֹ שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ בְּחֻשְׁבוֹ שֶׁהֵיוּ נְבִיאֵי שֶׁקֶר, לְכֵן רַץ אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֶלְדָּד וּמִיָּדד מִתְנַבְּאִים, כְּלוֹמַר בְּלָם מִתְנַבְּאִים יַחַד בְּסִגְנוֹן אֶחָד, וּבִהְיוֹת כֵּן אֲדֹנָי מֹשֶׁה כִּלְאָם.

רְעָה מְבַעֲתָם, וְהִנֵּה צְרִיכִין לְשׁוֹמֵם בְּבֵית הַכֶּלֶא כְּאִישׁ מְשֻׁעַ וּמִתְנַבְּא.

וּמֹשֶׁה בְּעִנְיַתְּנֹתוֹ הִשִּׁיב וּמִי יִתֵּן כָּל עִם ה' נְבִיאִים כִּי יִתֵּן ה' אֶת רוּחוֹ עֲלֵיהֶם, כִּי הַשֵּׁם נִתֵּן עֲלֵיהֶם רוּחוֹ מִבְּלִי אֲצִילוֹת הַרוּחַ שֶׁעָלִי, וּמִי יִתֵּן וְיִהְיֶה זֶה בְּכָל הַעָם.

דעת זקנים מבעלי התוספות

השש יהושע שמא היו נביאי שקר לפי שרק שבעים איש היו מעתדים להיות נביאים

וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי מֹשֶׁה כִּלְאָם. פֶּשֶׁט, לְפִי שֶׁאָמַר הַקַּב"ה שְׁבַעִים אִישׁ בְּלִכְדָּד יִהְיוּ נְבִיאִים, וְהִיָּה הַנֶּעַר סְבוּר שֶׁהֵיוּ שְׁבַעִים בְּלֹא אֶלְדָּד וּמִיָּדד, וְאִם כֵּן נְבִיאֵי שֶׁקֶר הֵם, וְלִכְדָּד אָמַר כִּלְאָם. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מִי יִתֵּן אֶת כָּל עִם ה' נְבִיאִים זְכוּ, כְּלוֹמַר שֶׁמָּה נְבִיאֵי אֲמַת הַזֶּה, כִּי הַשְּׁבַעִים שֶׁאָמַר הַקַּב"ה הֵיוּ מִן הַרוּחַ אֲשֶׁר עָלִי כְּדַכְתִּיב 'וְאֲצִלְתִּי מִן הַרוּחַ אֲשֶׁר עָלִיךְ', אֲכַל מִרוּחוֹ שֶׁל הַקַּב"ה שֶׁמָּה אֵלֶּה מִתְנַבְּאִים.

חוט של חסד

רבי אליהו הכהן האייתמרי זצ"ל

חשרם יהושע לנביאי שקר בהיותם מתנבאים בתוך המחנה ללא הכנה הראויה

וַיִּרְץ הַנֶּעַר וַיִּגֵּד לְמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֶלְדָּד וּמִיָּדד מִתְנַבְּאִים בְּמַחְנֵה. וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוֹן מִשְׂרַת מֹשֶׁה מִבְּחָרָיו וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי מֹשֶׁה כִּלְאָם. וַיֹּאמֶר לוֹ מֹשֶׁה הַמְּקַנָּא אֶתְּהָ לִי וּמִי יִתֵּן כָּל עִם ה' נְבִיאִים כִּי יִתֵּן ה' אֶת רוּחוֹ עֲלֵיהֶם (יא כז-ט). יֵשׁ לְפָרֵשׁ, בְּהִיוֹת אֲמַת מַה שֶׁכַּתֵּב הַרְמַב"ם (יסודי התורה פ"ו ה"ד) שֶׁלְעַנְיַן הַנְּבוּאָה צָרִיךְ הַכְּנֵה וְהַתְּבוּדוֹת גְּדוֹל כְּדֵי שֶׁתַּחֲלוּ עֲלָיו הַנְּבוּאָה, לְכֵן כִּיֵּן שָׂרָהּ יְהוֹשֻׁעַ שֶׁאֵלְדָּד וּמִיָּדד בְּפִתְעָה פִּתְאֹם הֵיוּ מִתְנַבְּאִים בְּמַחְנֵה, שֶׁשֵּׁם אֵין שִׁיךְ הַתְּבוּדוֹת מִשִּׁיחַת הַיְלָדִים וְקִטְטַת הַנְּשִׁיִם,

אָחד עולה לכמה נביאים ואין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד [וכו'], [ו]פרש רש"י ו"ל דהא שאין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד, ורקא פי מתנבאים בכת אחת ויודעים זה מזה ומתנבאים בסגנון אחד, אבל בזה אחר זה שאין יודעים זה מזה, אפלו מתנבאים בסגנון אחד יכולין להיות נביאי אמת.

והשתא מבאר הפסוק הנ"ל, דהנה יש לדקדק בפסוק דכתיב וישארו שני אנשים במחנה שם האחד אלעד ושם השני מידד, לימא בקצור וישארו שני אנשים אלעד ומידד. אמנם נראה לישב, דהנה בפעל הטורים ובגמרא איתא (סנהדרין ז), שגבואתן היה משה מת והושע מכניס, וכתיב בעל הטורים שלזה רמז בכתב 'מתנבאים' נטריוקון משה תנוח נפשו באור אלקים יהושע מכניס.

ואם כן נביאותן היה בסגנון אחד, ואם כן היה חס ושלום עולה על דעת שמא נביאי שקר הם, לכך מדיק הפתוב שם האחד אלעד ושם השני מידד, מוכח מזה שלא היה גבואתן בכת אחת, דאם היה גבואתן בכת אחת מה ראשון ושני שיף פאן, אם הגידו בכת אחת מי הוא הראשון ומי הוא השני, אלא שמע מזה שהגידו בזה אחר זה ושיף שפיר ראשון ושני, ואם כן גבואתם אמת כנ"ל.

אבל גבי וירץ הנער ויגד אל משה שנה מלשון הנ"ל, ולא הזכיר בלשון שם האחד ושם השני מידד ויגד ויגד ומידד ומידד מתנבאים, ובמלת 'מתנבאים' רמז כמו שפכת הפעל הטורים, והיה סובר יהושע שהם מתנבאים בסגנון אחד ובחדדי, אם כן הם נביאי שקר, לכך אמר 'אדני משה פלאם', דהא אין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד ונביאי שקר הם.

אמר לו משה המקנא אתה לי שגם אני ואהרן אחי כמה פעמים באנו בדבור אחד, נמצא שמה שאתה אומר שאלעד ומידד מתנבאים שקר על שבאו יחד בענין אחד נמצא שמקנא אתה לי, וכונתך לרמוז שגם אני ואהרן כמהו.

ואם תאמר מאחר שאין נביא רשאי לבא בסגנון של חברו איך נתנבאו אלעד ומידד ענין אחד בלי שום שנוי, וגם משה ואהרן שהיו באים במאמר אחד. ויש לומר דזהו שאין נביא יכול לבא בסגנון של חברו, זהו כשנתנבא נביא אחד ענין אחד, וביא אחר כך חברו באותו דבור עצמו בלי שום תוספת או שקר מתנבא. אמנם אם באים שניהם יחד יכולים, שהרי כמה פעמים דבר ה' עם משה ועם אהרן בדבור אחד, גם אלעד ומידד באו שניהם יחד בכת אחת, אמנם יהושע לא ידע ההפרש הזה, וזהו שאמר לו משה מי יתן כל עם ה' נביאים, כלומר מי יתן והיה כל העם יחד, שיהיו נביאים ואפלו בענין אחד.

שם משמואל

רבי שמואל טיינדלינגר זצ"ל
שני נביאים המתנבאים בזה אחר זה יכולים להתנבאות אפלו בסגנון אחד

וישארו שני אנשים במחנה שם האחד אלעד ושם השני מידד ותנח עליהם הרוח והמה בכתבים ולא יצאו האהלה ויתנבאו במחנה. וירץ הנער ויגד למשה ויאמר אלעד ומידד מתנבאים במחנה. ויען יהושע כן נזר משרת משה מבחריו ויאמר אדני משה כלאם (יא כו-כח). והנה המפרשים דקדקו על מה ולמה חרה אפו של יהושע על אלעד ומידד ויאמר אדני משה כלאם.

ויבאר על פי הנצעה קטנה, דהנה איתא בסנהדרין (טז) אמר רבי יצחק סגנון

מעשי צדיקים

כְּשֶׁהֲתַעֲנֵן החפץ חיים לפשר מעשיו בעירה זו, הטיבו רבי משה כי הוא בדרך כלל להומיל כדי להתנצב לפני ועדת הפטור של הצבא, וכי בדתו לפנות לר' בצלאל לעזרה. אמר לו החפץ חיים, שנינו באבות (ג ה) 'כל המקבל עליו על תורה מעבירין ממנו על מלכות', דע שנגזרה עליו גזרה, אבל כיון שאתה מקבל על עצמך 'על תורה', יעבירו מעליו את הגזרה.

רבי משה התרגש ביותר מדברי החפץ חיים, ברור היה לו שדבריו אלה יתקמו, והוא אף זכרם כלשונם במשך כל ימי חייו.

גם אחר שנתברר בברכתו של החפץ חיים, לא זנח לרגע את ההשתדלות בדרך הטבע, הוא פנה כתכניתו לר' בצלאל, והפציר בו לסייע בידו, והלה קבע עבורו פגישה עם רופא שהיה לו קשר עם שלטונות הצבא.

בריאותו של רבי משה הייתה איתנה, והמיום האחד שלו היה כחש בשרו, כתוצאה מכך שהרעיב עצמו כדי להפטר מהגיוס. בנגוד לנהוג בשנים ההן, סרב בתקופה להטיל בגופו מום, אף כדי להשיג פטור. גם בזקנותו כאשר התעורר הצורך להשתיל בגופו קוצב לב, לא הסכים לכך עד שנתברר לו כי אין בהשתלה זו יצירת מום הנראה לעין בגופו.

הרופא שבדקו ביסודיות, אמר שהוא יודע בברור כי מחמת המאמץ המלחמתי המגבר מגיסיים עתה אף גכים, ורבי משה הנו בריא יחסית, בדרך הטבע אין לו שום סכוי להפטר.

ושרת את אחיו באהל מועד לטמור מטמרת ועבדה לא יעבד ככה תעשה ללויים במשמרתם (ח טו)

בימים שלפני המהפכה הקומוניסטית ברוסיה, זכו בחורי ישיבה לעתים נדירות בתעודת פטור מהשרות בצבא, שהיתה מכנה 'פספורט לבן'. תעודה זו הייתה ברשותו של **רבי משה פיינשטיין** זצ"ל, והיא פטרה אותו מחובת הגיוס.

בשנת תרע"ו בעקבות מלחמת העולם הראשונה, שנתה הממשלה את מדיניותה, והחליטה לבטל את כל אשוני הפטור הקודמים ולבודקם אחד לאחד מתחלה. נתן היה לבצע את הבדיקה בעיר הסמוכה, אולם רבי משה בחר לנסע לשם כך לעיר הומיל הנמצאת במרחק, בצדה האחר של בילורוסיה, בפלך מוהילוב.

יודעי דבר המליצו לו על אפשרות זו, באשר לדעתם קים עבורו סכוי גדול יותר להשתחרר מחובת הגיוס במקום שבו אין הוא מקר לפקדי השלטון, ויש באפשרותו להטמע בין המון המתגיסים.

בדרך להומיל נסע לעירה סמלאוויטש הסמוכה למינסק, בה התגורר יהודי בשם ר' בצלאל שהיו לו קשרים עם שלטונות הצבא. בעירה זו שהו אותה עת **החפץ חיים** זיע"א ובני ישיבתו, שגלו מראדיו, מקומם הקבוע.

רבי משה נכנס אל החפץ חיים בבקשה שיתפלל עליו ויברכנו. כשהציג את עצמו לפני החפץ חיים, הוא הגיב מיד, "שמעתי עליך", דבר שהפתיע את רבי משה ביותר, אחר שוחחו בדברי תורה במשך זמן מה.

פרשת בהעלתך

מן הגיוס, פטור זה לא חל על תלמידי ישיבות, אלא רק על רבנים ממש.

בשנת תרע"ו היה רבי משה בן עשרים ואחת, ובגיר מולדתו ידעו מתי נולד, כן שאי אפשר היה לזיף את גילו. אחרי שרבי דוד פיינשטיין אביו של רבי משה עזב את הרבנות באוֹדא, נתמנה גיסו רבי יעקב קאנטרואיץ לכהן במקומו, הוא עזב את העיר, ויהודי העירה שנותרו ללא רב, הסכימו שרבי משה ישמש כרב העירה לפחות כלפי השלטונות, כדי לנסות לפטרו מן הצבא.

הדחיה בת מחצית השנה תמה סמוך לחג הסוכות, למרות זאת דחה רבי משה את ההתניצבות בלשכת הגיוס עד לאחר פורים תרע"ז, אז התניצב בלשכת הפקידות באוֹדא, עיר מולדתו, בה גם נודע לכל תושבי העיר בהיותו רב העיר במשך חצי שנה, ובקש מראש הפקידים להקדים את שנת הולדתו כן שעל פי המסמכים ירשם כן שלשים ויפטור מן הגיוס.

הפקיד גאות לעשות זאת תמורת שחד בסכום גדול של שלוש מאות רבל, אלא שעדין לא הייתה זאת הצלה גמורה, כל אנשי הפקידות הפירו את רבי משה, וידעו מה גילו האמתי, כן שהם היו עלולים להלשין לשלטונות.

אבל כשיצא רבי משה מלשכת ראש הפקידים, הוא כבדם ביותר, יצא אתם לחוץ, ולעיני הכל לחץ את ידם, מעשה בלתי רגיל אצל אותו רשע גאותן. הדבר הרשים מאד את הפקידים הנמוכים, שחששו לפגע ברבי משה ולהלשין עליו, כן נפטור מהגיוס.

לימים כשהיה מספר ספור זה, היה מיחס את הצלתו לברכתו של החפץ חיים, אף שהוא השתדל בדבר בדרך הטבע, בערמה

רבי משה המשיך בדרך להומיל כדי להתניצב לפני ועדת הפטור, בהגיעו הבחין בתור ארץ של ממתונים, בעלי מום, משגעים, ומבקשי פטורים אחרים. מלוחו חפץ להצטרף לתור על אתר, אולם רבי משה חשב, שעדיף לראות תחלה מה עולה בגורל האחרים שעמדו בפני הועדה.

הנוהל היה, שאדם שחכה בתור נכנס בפתח הראשי, שוהה בבנין הועדה כמחצית השעה, ויוצא אחר כך בפתח אחורי. הם הלכו אל הפתח האחורי לשוחח עם היוצאים, והתברר שכלם גיסו ולא היה בהם אחד שנופטר.

משראה כן, החליט רבי משה כי אין כל תועלת בפניה אל הועדה הזאת, ועליהם לשוב לביתם. ידידים ששמעו על הענין, הציעו לו שיחביא עצמו ויגיד למחלתו, כך שלא יוכלו למצאו ולגיסו לצבא, מעשה זה היה מסכן ביותר, כיון שהנתפס בכך היה עלול להענש בענש מות ח"ו.

באחת העירות בדרך חזרה לסטראבין מקום מגוריו, פנה לפקיד עירוני ושהדו בעשרים רבל, שיתן לו אשור דחיה לשלשה שבועות מהתניצבות בלשכת הגיוס, עקב מארע משפחתי כביכול.

בדרכו לסטראבין עבר באוֹדא בה התגורר אחיו הגדול, שם היו תלויות ברחוב מודעות חדשות מטעם שר המלחמה הרוסי, בהן התפרסם כי כל מי שעדין לא התגייס לצבא, שרותו הצבאי נדחה למחצית השנה.

ההחלטה שלא להתניצב בפני הועדה בהומיל, גרמה לכך שגיסו של רבי משה לצבא נדחה. במהלך חצי שנה זו החליף הצאר את שר המלחמה ונשתנו כללי הגיוס לצבא, על פי הפקודות החדשות כל אדם מעל שלשים המחזיק במשרת רבנות, נפטור

בתקופה בה תכפו הצרות בפולין, חפצו חסידים רבים לעלות לארץ ישראל, אך לא קל היה לקבל סרטיפיקט - אשור עליה לארץ. השליטים הגרמנים מאנו להכניס לארץ את יהודי התפוצות, והערימו קשיים לא מעטים בדרך של העורגים לחזור ולהתישב בארץ אבתם.

מאתר והדרכים החקיות היו חסומות בפני העולים, הם נסו להערים על החק ולהכנס לארץ בדרךים שונות, מבלי לשעות לספנה האורבת להם. הרה"ק **העקדת יצחק** זיע"א עודד את חסידיו לעליה בכל דרך אפשרית, ועזר להם כאשר בקשו את עזרתו.

כאשר חפץ החסיד ר' משה לנציצקי ז"ל לעלות לארץ הקדש, הגיש בקשה רשמית לאשור שלטונות המנדט לעליה, אך כל מאמציו לקבל סרטיפיקט עלו בתהו.

משנזכר שבדרך הישרה לא ישיג את מטרותו, פנה לזיפן ממחה, שתמורת תשלום נכבד הסכים לתקן את דרכו ודרךון אשתו, למען יתאימו לתקנות שקבעו האנגלים למעניינים לקבל אשור עליה.

איתרע מזלו, והמשטרה הפולנית עלתה על עקבותיו של הזיפן ותפסה את שני הדרכונים בידיו, ר' משה ורעייתו הזמנו לחקירה משטרתית, כדי להסביר את המצאות הדרכונים בידיו הזיפן.

מבהל פלו, מהר ר' משה לרבו העקדת יצחק לבקש את עצתו וברכתו במצב המסכן אליו נקלע, הרבי שהיה באתו זמן בעיר הניט קולומנא לצרכי הבראה ומנוחה, ור' משה הגיע קולומנא וספר על הצרה שבאה עליו, האיום בחקירה משטרתית, הענש שעלול לבוא בעקבותיה, ומניעת העליה לארץ הנכספת.

רבה, ובהוצאת הון ותעופות. מכאן למד את גדל כחה של ברכת תלמיד חכם וצדיק, ומה שהיא פועלת בתוך דרך הטבע וההשתדלות המעשית. (אורות משה)

ותבער כם אט ה' (יא א)

ספר רבי ישעיה קרלינסקי זצ"ל, זקני הרב אברהם דב בער קרלינסקי זצ"ל, היה חסיד נלהב של הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק זיע"א, ותלמיד מובהק של הרה"ק רבי יצחק מאיר מגור זיע"א, וכן גם תלמידו של הגאון רבי אשר הפהן אב"ד שרשוב וטיקטיו, שאף הסמוך להוראה על ידו.

בלמוד התורה דבק בדרךם של רבותיו אלה, למוד על אתר בהעמקה ובהבנה, עם הסברת כל פרט מהסגיה על פי הפשט וההגיון ללא פלפולי סרק מחוץ לקרב במקום עצמו, ואכן היה למדן גדול וקבי ופלא בש"ס ופוסקים.

בחצי שנה ישב על כסא הרבנות, עד שהגיע היום המר בו פרצה שרפה עזה שחוללה שמות ברחבי העירה, יותר מתריסר בתי יהודים עלו באש, ושני יהודים נשרפו חיים, רחמנא לצלן.

אמר החסיד הקוצקאי, אם אין לי הזכות להגן על אנשי עדתי, משמע שאיני ראוי לכהן כרב בישראל. הוא התפטר מרבנותו, קבע דירתו בזמברובה עיר מגורי הורי אשתו, ולפרנסתו פתח חנות לסחורות אריגה. (ספר הגיון ישעיה)

האנכי הרייתי את כל העם הזה אם אנכי ילדתיהו כי תאמר אלי טאהו בחיך כאשר ישא האמן את הינך על האדמה אשר נטבעת לאבתיו (יא ב)

אנשי המשטרה האמינו להם ושחררו אותם ואת הזיפן מבלי להרע להם, החשכה והקדרות שאפפו את ביתם הפכו לאור גדול. ר' משה ורעייתו זכו לישועה שלמה בעזרתו של אותו זיפן שהצליח הפעם לשפץ את הדרכונים, קבלו את הסרטיפיקטים המיחלים, ועלו לארץ.

הרבי לא החזיק טובה לעצמו על כל אשר פעל למען חסידיו, כמלשה רבנו ע"ה בשעתו, שנשא את טרח עמו 'כאשר ישא האמן את היונק', כן נשא הוא בעל ההנהגה באהבה אין קץ, ובאמונה עזה שהכל מכחו של הקב"ה נתן.

כאשר חפצו החסידים להודות לו על מסירותו הרבה ועל הישועות שפעל למענם, לא סבר ולא קבל. כף אמר לאדם שבא לבשרו על ישועה שבאה בגין עצתו וברכתו, דוד המלך ע"ה אומר (תהלים מה ב) 'רחש לבי דבר טוב אמר אני מעשי למלך'. כשבא אדם לבשרני כי עצת לבי היתה לטובה, 'אומר אני מעשי למלך', הכל בא מכחו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, כחו של הקב"ה הוא, ולא כחי. (רועה נאמן)

ויהי כמות עליהם הרוח ויתנבאו ולא יספו (יא כה)

הזמן החסיד רבי שניאור מחוואסטוב זצ"ל תלמידו של הרה"ק רבי זאב וולף מזטומיר זיע"א לעיר אגיפולי, בה פגש בו הרה"ק רבי זושא מאניפולי זיע"א, ששמח לקראתו, כבדו ביותר, ואף הזמינו להתארח בביתו בסבר פנים יפות.

בלילה סעדו שניהם יחדיו, באמצע הסעודה החל רבי זושא זעק בקול מר, "זושא איננו יכול להעמיד את עצמו, הוא מכרח לספר

"אני יודע שום עצה כיצד לעזר לך", אמר לו הרבי, "פרט לך שאעשה מה שאבי זצ"ל נהג לעשות במקרה כזה". כונתו היתה למקרה בו אמר הרה"ק התפארת שמואל זיע"א לאחד מחסידיו שאין ביכולתו לעזר לו, מלבד לבכות עמו. זמן מה ככו שניהם יחדיו, התפארת שמואל והחסיד, והישועה הגיעה לאותו חסיד ממקום שלא צפה לו כלל.

השנין הרבי את ראשו על זרועותיו ובכה שעה ארכה, ר' משה לא יכול היה לשאת את מראה רבו הבוכה ללא הפוגה, יצא ליערות שהקיפו את עיר הקיט, ובכה אף הוא מעמק לבו.

אדהי והכי נכנס לחדר רבי ירחמיאל ישראל יוסף זצ"ל הי"ד, בנו הגדול של הרבי, ונדהם לראות את אביו בוכה והרצה מתחתיו רטבה מדמעותיו. נבהל יצא מחדר אביו, והמשימש שח באזניו את כל הענין.

מהר רבי ירחמיאל ישראל יוסף בעקבות ר' משה, ומצאו נצב עדין בין עצי היער ובוכה במר לבבו. "וכי כף עושים", הוכיח אותו, "הרי הרבי נסע לעיר הקיט בשל חלשתו הרבה, כדי להוסיף כח ולהחלים, ואתה מגיע ומצער עד כדי כף".

התנצל ר' משה וספר לו שחרותו ואולי אפלו חזיונותונים בסכנה, "אל מי אפנה בצר לי, אם לא לרבי", שאל בכאב, לאחר מכן נכנס אל הרבי שאחל לו שיזכה לישועה קרובה, ונטל ממנו ברכת פרידה.

למחרת עמדו ר' משה ואשתו בפני חקירה משטרתית צולבת, להגנתם טענו שכונתם היתה רק למסר את סדור מסמכי הנסיעה ליהודי הידוע כבקי בסדור נסיעות, ואינם יודעים כלל על זיזפים או כל דבר אחר הקשור בהפרת החק.

שהיה למדן מפלג בתורה. נתחברו אליו פשוטי עם, ובקשו למנותו כאב"ד בעיר, אך החסידים מאנו לזאת, ברצותם שרבי יוסף ישמש להם כאב"ד וכמגיד כְּאֶשֶׁר בְּיָמִים מִקֶּדֶם.

המחלקת פְּרָצָה בְּמֵלֵא עֲזָה, וְהַמְעַרְעָרִים כִּנְגַד רַבֵּי יוֹסֵף הַעֲזוּ וְהַגִּישוּהָ לְפָנֵי הָעֲרֵכָאוֹת שִׁיכְרִיעוּ בְּדָבָר, בְּהִיוֹתָם בְּטוּחִים שִׁטּוֹ לְצַדִּים, וְאִף הַחֲלוּ לְדוֹן בְּדָבָר.

לא רָצוּ הַמְקַרְבִּים וְכָל הַחֲפָצִים בְּצַדִּיק רַבֵּי יוֹסֵף לְהוֹדִיעוּ מִכָּל הַמַּחְלָקָת, אִף הַמְעַרְעָרִים עָלָיו נִמְנְעוּ מִלְעֲשׂוֹת זֹאת, אֵלּוּ, כִּי הִתְרָאוּ מִחֲלִישׁוֹת דַּעְתוֹ, וְגַם חָשְׁשׁוּ פֶן יַעֲנִישׁ אוֹתָם, וְאֵלּוּ, בְּפִתּוֹם שְׂמֵא יַעֲזֹב אֶת עֵירָם לְנֶצַח בְּרֵאתוֹ כִּי קָמוּ מְעַרְעָרִים כִּנְגַדוֹ.

אחר זָמַן יֵצֵא הַפְּקָדָה מֵהָעֲרֵכָאוֹת, כִּי יָבֵא לְעִיר הַמִּשְׁל 'עֵסְפְּרָאוֹוֹנִיק', יִתְרַשֵּׁם מִשְׁנֵי הָרַבָּנִים, וְיִכְרִיעַ מִי מִבְּיַנְיָהֶם יִכְהֵן בְּעִיר כָּרַב וְאִב"ד. תוֹשְׁבֵי הָעִיר שְׁדַנּוּ בְּדָבָר, הַחֲלִיטוּ שִׁיִּסְעוּ לְצַדִּיק ר' יוֹסֵף, וְיִפְצְרוּ בוֹ לְהַגִּיעַ לְעֵירָם לְשִׁבְתָּ.

בנוסף, בְּקִשׁוֹ מִבְּעַל הַבַּיִת אֲשֶׁר הַמִּשְׁל הִתְאַכְסוּ בְּבֵיתוֹ, שִׁיִּזְמִין לְבֵיתוֹ אֶת הָרַב לְאַחַר הַתְּפִלָּה לְעֵרֵף קְדוֹשׁ. שֵׁם יִשְׁהָה הָאָדוֹן, שִׁיִּתְרַשֵּׁם מִמֶּנּוּ וְכָךְ יִכְרִיעַ בֵּין הָרַבָּנִים.

רבי יוֹסֵף הַגִּיעַ לְשִׁבּוֹת בְּעִיר וְאַחַר הַתְּפִלָּה, כִּמְסַכֵּם, בְּקִשׁ מִמֶּנּוּ בְּעַל הַבַּיִת שִׁיִּבֹא לְבֵיתוֹ לְעֲשׂוֹת 'קְדוֹשׁ', בְּהוֹסִיפוֹ שְׂאֲנִישֵי הָעִיר גְּאוֹתוֹ לְדָבָר, וְאִף הֵם מִתְּעַתְּדִים לְהַגִּיעַ לְבֵיתוֹ בְּשִׁעַת הַקְּדוֹשׁ.

קהל הַמִּתְּפַלְלִים בְּרֵאוֹשׁוֹת רַבֵּי יוֹסֵף יֵצֵא לְבֵית הַיְהוּדִי, רַבֵּי יוֹסֵף קָדַשׁ וְאִף אָמַר דְּבָרֵי תוֹרָה, וְלִכְבוֹד הַמוֹשֵׁל הַעֲמִידוֹ כְּסֵא סְמוּךְ לְדַלֶּת, לְמַעַן יֵשֵׁב וְיַחֲזֶה בְּתַהֲלוּכוֹת הָרַב מִקְּרֹוב. בְּרֵאוֹת הַצַּדִּיק אֶת הָאָדוֹן שְׂאֵל מִי הוּא, הַשִּׁיבוּהוּ שֶׁהֵלָּה מִתְאַרֵם בְּבֵית זֶה, וְנִהְנָה

לְרַבֵּי שְׁנִיאֹור". אַחַר זֹאת סִים וְאָמַר, "זוֹשָׁא מְכַרָּח לְשִׁתְּק", וְלֹא סִפֵּר מְאוּמָה לְרַבֵּי שְׁנִיאֹור.

מחזה מְפָלֵא זֶה חֲזוֹר וְנִשְׁנָה מִסִּפֵּר פְּעָמִים בְּמַהֲלָף הַסְּעוּדָה, רַבֵּי שְׁנִיאֹור הִבִּיט בְּפָנֵי רַבֵּי זוֹשָׁא, וְהִנֵּה קָרוֹן עוֹר פָּנָיו כְּלִפְיֵי אֵשׁ, וַיְהִי לְפָלֵא בְּעֵינָיו. אַחַר זֹאת בְּשִׁעָה שֶׁהִגִּיעַ רַבֵּי שְׁנִיאֹור לְבֵיתוֹ, נִתְּוַדַע לְבִשׁוּרָה הַמְּרָה כִּי בְּמַהֲלָף אוֹתוֹ לִילָה בּוֹ הִתְאַרֵם בְּבֵית רַבֵּי זוֹשָׁא בְּאַנִּיפּוּלִי, הִלְכָה בְּתוֹ לְבֵית עוֹלְמָה, רח"ל.

בתחלת הַלִּילָה נְחַלְשָׁה הַבַּת בְּמִפְתִּיעַ וְעַמְדָה בְּסִכְנַת חַיִּים, רַבֵּי זוֹשָׁא רָאָה זֹאת מִמְּרַחֲקִים וְחָפֵץ לְהִזְכִּירָהּ בְּפָנֵי רַבֵּי שְׁנִיאֹור הַסּוֹעֵד בְּמַחְצָתוֹ, לְמַעַן יִרְעִישׁ עוֹלָמוֹת וְיִתְפַּלֵּל עֲבוּרָה שְׁתַּרְפָּא, אִף מְשָׁמִים לֹא הִנְיַחוּהוּ לְגִלוֹת זֹאת עַד אֲשֶׁר נִחְתַּם הַדִּין. צֵא וּרְאֵה כַּמָּה גְּדוֹל כּחוֹ שֶׁל אוֹתוֹ צַדִּיק זִיע"א. (אמונת צדיקים - קהל חסידים החדש)

הַרְק אִף בְּמִשְׁפָּה דְּבַר ה' (יב ב)

שמעתי מִפִּי הַחֲסִיד ר' יִשְׂרָאֵל ז"ל מִקְּאֵלִישׁ. הִרָה"ק רַבֵּי יוֹסֵף מֵיִאֵמְפּוּלִי זִיע"א בְּנוֹ שֶׁל הִרָה"ק רַבֵּי יַחִיאֵל מִיְכָל מְזֻלְאֲטָשׁוֹב זִיע"א, הִתְגוֹרַר בְּעִיר יִאֵמְפּוּלִי שְׁעַל שְׂמָה נִקְרָא, וּבְנוֹסָף שִׁמַּשׁ בְּעִיר אַחֲרַת כְּמַגִּיד, לְשֵׁם נִסְעַ מְדֵי שְׁנָה, לְתַקּוּפָה שֶׁל חֲדָשׁ וּמַחְצָה.

דרבם שֶׁל אֲנָשֵי הָעִיר הִיתָה, לְשִׁמּוֹר אֶת טַעֲנוּתֵיהֶם וְתַבִּיעוֹת שֶׁהָיוּ בִּינֵיהֶם עַד שִׁיִּבֹא רַבֵּי יוֹסֵף, וְהוּא בָּרַב צְדָקוֹתוֹ הִנֵּה מְפַשֵּׁר בִּינֵיהֶם וּמְשַׁכֵּין בֵּין כָּלֶם אֶת הַשְּׁלוֹם הַמִּיחָל, וְעַל זֹאת הָיוּ נוֹתְנִים לוֹ כָּכָל שְׁנָה אֶת שְׂכָרוֹ מִשְׁלָם, שְׁלֹשׁ מְאוֹת קַעֲרֻבָּלִי.

כך הָיָה בְּמִשְׁךְ מִסִּפֵּר שָׁנִים, עַד שֶׁנִּזְדַּמְּנוּ לְהִתְגוֹרַר בְּאוֹתָהּ עִיר אִישׁ מִמְּדִינַת לִיטָא,

רבות, והתחקתי אחר הנהגותיו והליכותיו בקדש, הגם שהיה מסתיר את מעשיו מעיני כל, גליתי מה שגליתי בזכות אבותי הקדושים. **כאשר** הכרתי אותו אז, הוא עוד היה צעיר לימים ועבד הרבה על עצמו, הרבה לטבל במקנאות קרים, התענה משבת לשבת, היה ער לילות שלמים, ועסק בספרי חסידות רבים. אחר הרים הרבי קולו וקרא, "אוי כמה שהוא עבד".

הערצה עמקה רחש הרבי **לבנא סאלי**, והפליג לספר בשבחו. ביום חמשה עשר בשבט בעת עריכת שלחנו הטהור, פנה הרבי אל בנו הרה"ק רבי אברהם שלמה זיע"א ושאלו, האם כבר בקרת אצל הרב אביחצירא בנתיבות.

אחר המשיך ואמר, היום אין מכירים את עבודת ה' העצומה שלו מפני שהוא כבר זקן בא בימים. זכיתי להכירו בצעירותו, כשהתאכסן בירושלים בשנת תרצ"ג בבית הרב שלש, לינד רחוב היהודים. אז עמל רבות בעבודת ה', כשהוא הוגה בתורה ימים וילות, מתענה משבת לשבת, טובל במקנאות קרים, ומתענג רבות על ספרי חסידות.

סיים הרבי, כיצד נתן לדעת שהוא עבד רבות בצעירותו, אפשר להוכח בזאת על פי העננה המפלאה שלו, אלולי עשה כן, לא יכול היה להיות היום ענו כה גדול. (משה איש האלומים)

לשוחח עם יהודים. כך אמרו לצדיק, למען לא תהיה לו חלישות הדעת.

האדון הביט בשקיקה בפני הרב הצדיק כשאמר דברי תורה, אחר צאתו, הגיעו למקום ההמון עם האיש מליטא, שאל המושל "מי הוא זה", וענו ויאמרו כי הוא המועמד של הצד השני לכהן בעיר קרב וכאב"ד.

נעם המושל ואמר, "הכי הפלב הזה יהיה רב, בל ימצא פה בעיר בתוך עשרים וארבע שעות, ובאם לא, אשלחנו בכבלי ברזל, הנה הצדיק הראשון היה איש אלקים, לו נאה לשמש קרב ואב"ד". סיים החסיד ר' ישראל ז"ל ואמר, "אם איש יהודי הנו קרא שמים, בכל מקום שהולך, הולך ה' עמו". (סיחות צדיקים דף קד)

והאיש משה ענו מאד מבל האדם אשר על פני האדמה (יב ג)

ביום י"א חשוון תשל"ב, עת ערך הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זיע"א את שלחנו הטהור לכבוד יום ההולא של רחל אמנו, שח לפניו החסיד רבי זלמן בריזל, "זכיתי היום להיות אצל הצדיק רבי ישראל אביחצירא זיע"א בנתיבות".

כאשר שמע הרבי את שמו של הנבא סאלי, אורו פניו משמחה ואמר, באותה שנה שבקר הרב אביחצירא בארץ, עקבתי אחריו

מלוה מלכה

ספורים מהבעל שם טוב ורמלניו

עליו מצנת הכנסת אורחים. ביתו פתוח לכל עובר ושב, קבל כל אדם בסבר פנים יפות,

צדיק וחסיד היה רבי ליבר מברדיטשוב זצ"ל, מדקדק בכל המצות, אולם ביותר חביבה

פתקה לארוח בשבת. משראהו הפרנס אמר, "אדם בריא ונחזק כמוך מחזר על הפתחים", בכל זאת נתן לו פתק לשומר בית הקברות.

בהגיע השומר לביתו, נתמלא פעס על פך ששלחו לו אורח לשבת. כאשר הגיע זמן הסעודה, חכה לרבי ליבר עד בט, לבסוף יצא לבקשו. מצאו עומד בין העצים ומתנגן בתפלה, צעק השומר, "מה הגד עומד בחשך, מאחר, בא כבר לאכל פי רעב אנכי".

החל בעל הבית לקדש, ורבי ליבר הוציא מתרמילו בקבוק יין לקדוש, צעק בעל הבית, "עני מקבץ גדות אינו צריך יין", וחסף את הבקבוק. משהתחנן רבי ליבר, נתן לו מעט יין לקדוש והשאיר שתי בעצמו באמרו, "גם עשירי ברודי אינם מקדשים על יין כה יקר, גם זה עני, חבל לתת לו לחם, אולם מה אעשה, הפרנס פטרני ממשרתי".

כאשר הגיעו לדגים פרץ בזעקה, "הדגים מלאים חפץ, עוד מעט ושני נשברות". משנודע לו שהאורח אשם בכך, כיון שהסיר נשמת מידיו בערב שבת, התנפל על רבי ליבר וגרשו מן הבית. כשנגע מעט, קראו ונתנו לו לאכל, אחר הסעודה אמר, "לא אניחך לישן כאן, פן תגנב מביתי", ושלחו החוצה לליל קר וחסוף.

בבקר הלך לבית הפנסת של הרב אפרים בן החכם צבי זצ"ל, אחר התפלה הזמינו הרב לסעודת שבת, ואמר, "יודע אני מה שנגזר עליך, וכל מה שעברת, אבל דע כי מה שסבלת בשבת זו, נחשב כשנה שלמה".

אחר הבדלה, נכנס אליהו הנביא ואמר לרבי ליבר, "יום לשנה יחשב לך, שבת זו נחשבת בעיני השי"ת לשנה תמימה, שוב לביתך לשלום". (מעשה הגדולים החדש)

היה מזמן בביתו חדר נקי ומסדר לאורחים, בו מטות מצעות וכל הנצרך.

ארע היום בו הוא פלט מפיו, שבח את עצמו ואמר, "ברוך ה' קמתי מצוה זו בכל פרטיה ודקדוקיה, ובעולם העליון לא אבוש בהכנסת האורחים שלי, אפלו בפני אברהם אבינו ע"ה".

נתעורר בשמים קטרוג על דבריו אלו, ונגזר עליו שלא יוציא את שנתו, אף אליהו הנביא המליץ עליו טוב. החלט להביאו לידי נסיון בהכנסת אורחים, אם יעמד בכך תתבטל הגזרה, ויהא עליו להיות נע ונד שנה אחת.

זמן קצר לפני כניסת השבת, נכנס לביתו עני לבוש סחבות, רבי ליבר הביא לפניו י"ש ודגים, והלה אכל ושתה ובקש עוד ועוד, בטענה ששלושה ימים לא בא אכל לפיו, עד שסים לאכל כל אשר הוכן לשבת.

אחר אמר, עני אנכי וברצוני לישן במטת בעל הבית, הוא נפל על המטה הנקיה עם בגדיו המזהמים ונעליו המלכלכות. בבקר קם וצעק, אני רעב ועוד מעט נפשי יוצאת, שלחו לבקש מהשכנים בהקפה כל מזון שיכלו, הוא אכל וחזר למטת ר' ליבר, הריח סביבו היה נורא.

בצאת השבת אמר לו האורח, דע שנגזרה עליך מיתה, באשר הגסת דעתך כלפי מעלה, ואני באתי לנסותך. כיון שלא כעסת כל השבת, בטל גזר הדין. מיד בעלות השחר עליך לצאת לגלות שנה תמימה, ולא תלין שני לילות בעיר אחת, חוץ משבתות ימים טובים, האורח יצא את הבית ונעלם.

רבי ליבר החל נודד מכפר לכפר, לשבת הגיע לברודי, ונגש לפרנס כדי לקבל

יומא דהילולא

כאחד מדיירי העיר, כשהוא סגור בד' אמותיו ועוסק בהסתרת בתורה ובעבודת ה'.

אחר למעלה מעשר שנים, נענה רבנו להפצרות זידידיו ומעריציו ועבר להונגריה, אחר מספר תחנות בה, התישב לבסוף בשנת תרנ"ט בעיר ראצפערט, ואחר מספר שנים אף הקים בה את בית מדרשו. זרם הבאים לרבנו הלך וגבר, עד כדי שבזמנים מסוימים הכרחו להקים אהל גדול בחצר בית מדרשו, להכיל את הקהל הגדול שהגיע מכל קצוות הונגריה.

בית רבנו היה נמוך, ישן, ועלוב, הגשמים נטפו הישר לתוכו תמידיו כסדרם, אולם הוא מעולם לא הסכים שיבנו עבורו דירה נאה יותר, באמרו, "אם הקב"ה לא בונה את ביתו והוא נשאר חרב, אף אני לא אבנה את ביתי".

רבנו עצמו יושב היה יומם וליילה בחדרו, כשהוא הוגה בתורה הקדושה ויורד לעמקה של הלכה, כאשר הרגל מפי חתנו וגיסו.

ספורי מופתים גלויים שהראה רבנו, התהלכו בקרב יהודי הונגריה, על כן שם כל מר נפש את פעמיו לחצרו, להתברך מברכתו של הצדיק הישיש והנערץ, לשפך את מרי שיחו לפניו, ולשמע ממנו עצה ותושיה.

בעקר נהרו אליו יהודים מרי נפש בשעת המלחמה העולמית השנייה, בבקשות ועצות איר להנצל מלעבד במחנות העבודה ליד הצבא ההונגרי, שהעבודה בהם הייתה כרוכה בסכנת נפשות, לרבים מהם הייתה הישועה, והם נצלו מידי הרשעים.

רבנו נולד לאביו הרה"ק **הדברי חיים** זיע"א ששמש גם כרבה של צאנז, בחול המועד פסח תרכ"ב. ויקרא שמו שלום, על שם הרה"ק **מבעלזא**, ואליעזר, על שם הרה"ק **מדזיקוב**.

טרם לדתו הגיעה אמו למצב סכנה, ואביו הקדוש אמר שילכו להזכירה לפני חתנו הרה"ק **רבי מרדכי דב מהורנסטייפל**, רבי מרדכי דב השיב כי אם יבטיחנו חותנו את הבן הנולד לחתן עבור בתו השנה, הוא מבטיח שהאם תבריא מיד, הדברי חיים הסכים לדבר, ורבי מרדכי הבטיח שתצא מיד מהסכנה. ואכן לימים היה לחתנו.

בהיותו כבן ארבע שנים, נסתלקה אמו שהיתה בת הרה"ק **רבי צבי הירש מטארנא** במגפה שפרצה בצאנז, בהותירה ששה יתומים קטנים.

כבר בגלותו ראו עליו כי לגדלות נוצר, אביו הקדוש העיד עליו לא פעם שעוד יתגורר בהונגריה, וינהיג בה עדה גדולה.

בשנת תרל"ו נסתלק הדברי חיים לישיבה של מעלה, אחר שבנו רבנו כבר היה לחתן גיסו רבי מרדכי דב, כאשר הבטח טרם לדתו. החתנה נערכה באותה שנה בחדש אלול בהורנסטייפל, ורבנו נשאר להתגורר בה סמוך על שלחן חותנו וגיסו, כשהוא עוסק יומם וליילה בתורה הקדושה בהתמדה מפלאה.

אחר כעשר שנים יצא עליו קצפם של שלטונות ווסקיה, בהיותו מתגורר במדינתם ללא אשרת שהיה, רבנו עבר לשינוא, בה התגורר בצל אחיו הגדול הרה"ק רבי יחזקאל משינוא, אחר עבר לטארנא, בה התנהג בפשטות

בתוך תאי הגזים אמר ליהודי מה'זונדר קומנדו' לאחר שסיע בעדו לומר ודוי, "אתה תנצל ותשארו בחיים, אולם זכור וספר לעולם כלו את אשר ראו עיניך, את אשר עוללו לנו הרשעים האזורים, ימו שמם". (רבינו הקדוש מראצפערט, אלה אזכרה)

צאצאי

בניו, רבי חיים ראב"ד סאטמר הי"ד, רבי משולם זוסקא יצחק מראצפערט הי"ד.

חנניו רבי מנדל רוזנפלד משמינקא - ביסטריץ הי"ד, הרה"ק **רבי חיים צבי טייטלבוים** אב"ד סיגעט אבי הרה"ק **מסאטמאר,** הרה"ק **רבי בן ציון מבאבוב** הי"ד אבי הרה"ק מבאבוב, הרה"ק **רבי ישראל צבי רוטנברג מקאסאן** הי"ד.

מאמרותיו

כל ימי חייו נמנע מלפרסם את דברי תורתו, או להעלות את חדושיו בכתב, דברי תורתו נשארו גרגרים מועטים.

יחיו מקץ שנתים ימים (בראשית מא א) **יחיו** מקץ, בסוף הדורות, טרם ביאת משיח צדקנו במהרה בְּיָמֵינוּ, 'שְׁנַתִּים יָמִים', הִיָּה כֵּל יוֹם קָשָׁה כְּמוֹ שָׁנָה. (יאטר בארץ)

לולי ה' שהיה לנו לאמר נא ישראל (תהלים קכד א) **אם** ח"ו מרגיש בעצמו שאינו כדאי וראוי שתעמד לו תפלתו, ושה' תברך יהא בעזרו, וזה 'לולי' ה' שהיה לנו, בתפלותינו, העצה היא 'לאמר נא ישראל', שיזכיר זכותו של ישראל אבינו, ובזה יזכה שתפלתו תתקבל. (אמרי אברהם)

משפּרצה מלחמת העולם, נשאר רבנו בראצפערט ממשיך במסורת הקדושה שלו, חצרו המתה מיהודים שבאו לבקשו ישועה ורחמים. ככל שגברו יסורי היהודים, כך גברה התנועה בבית מדרשו של הרבי שלא פסק מלנהל את סדר יומו הקבוע מאז ומתמיד, עבודתו גברה והלכה, הוא הרבה לדבר על הצרף להתאזר בבתחון.

בשנת תש"ד כאשר העיקו הצרות והרדיפות על היהודים בהונגריה, נמלטו הרבה אברכים ובחורים בני תורה לראצפערט, שם התחבאו בבית מדרשו. היה זה מעין בית מחסה והצלה ליהודים אמללים ונרדפים, לא פעם ערכו שם השוטרים חפושים, בפרט בימי חג ומועד כאשר נתעדו אצלו חסידים למאות ולאלפים, אבל כמעט בכל מקרה עברו החפושים בשלום, באשר זכות רבנו הגנה עליהם.

כאטר הגיעה השמועה לבית רבנו שבאים הרוצחים, נכנסה נכדתו והעירתו משנתו בבהלה, פתח רבנו את עיניו ואמר, "אחי משינאווא היה אצלי הלילה שתי פעמים, ושאלני אם ברצוני ללכת מהעולם כדרך כל הארץ, או לההרג על קדוש ה' כאחי", הרה"ק רבי יצחק ישעיה מטשחויב הי"ד, "ולא השבתיו, כעת הוא הגיע אלי כמעט בהקיצ, והשבתיו לו שרצוני הוא אירי שהקב"ה רוצה". לכל הבאים אז לבקש את תפלותיו הקדושות, נענה ואמר כי זוהי גזרה משמים, ואין מה לעשות כנגדה.

בי"ג סיון לקחוהו המרצחים לאושוויץ, אליה הגיעה הרקבת ביום ט"ו סיון אחרי הצהררים, רבנו לא יכל אז ללכת בכחות עצמו, ושני יהודים אחזו בידיו מזה ומזה, בינתים כבר שקעה החמה ונכנס ליל ט"ז סיון, בדרךכו לתאי הגזים בבירקנאו אמר לסובביו, הריני מוסר נפשי על קדשת שמו ותברך, הי"ד.

פרשת בהעלותך

שבועים פנים לתורה

כאשר מסיים היה הרה"ק המגיד הגדול ממזריטש זיע"א להשמיע את דברי תורתו לפני עדת תלמידיו הקדושים, ויוצא מבית המדרש, מתחילים היו השומעים לחזור על דברי קודשו, בינם לבין עצמם, כדי לשננם וכדי לרדת לעומקם. פעם אחת נתברר להם למרבה פליאתם כי אין שמועותיהם מכוונות, וכי כל אחד ואחד טוען כי שמע את דברי המגיד אחרת מכפי ששמעם חברו. היה הוויכוח נטוש בינותם שעה ארוכה. זה טוען בכה וזה טוען בכה, ולכלל הכרעה לא באו.

הואיל וכך נימנו וגמרו לכנוס אל הקודש פנימה ולשאול מפי המגיד בעצמו עם מי הצדק ושמעותו של מי מהם מכוונת. **לאחר שהאזין המגיד לכל הגירסאות השונות שנישנו בדבריו, נענה והשיב: תדעו כי אלו ואלו דברי אלקים חיים, ומדי אומרי את הדברים נגלו לי אכן מלעילא כל הכוונות הללו כולן, אלא שכל אחד ואחד מכם השיג את עומק הדברים כפי שורש נשמתו ומצד השתייכותו שלו ליסוד הענין** (נהר יוצא מעדן אות רעט).

על הפסוק (במדבר ח ב): **'דָּבַר אֶל אֶהֱרֵן וְאֶמְרָתְ אֵלָיו בְּהֶעֱלַתָּךְ אֶת הַנְּהַר אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנְּהוֹת'**, פירש הרה"ק האביר יעקב' זיע"א בספרו 'פתוחי חותם', כי הנרות הם פירושי התורה, ובשל כך יש שבעת הנרות רמז לכך שיש שבועים פנים לתורה וכל אחת

מהנרות כלולה בעשר, ונרות אלו מאירים אל מול פני המנורה, היא השכינה הקדושה.

סיפורי צדיקים

תלמידי רבינו אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, הלא הם: הרה"ק רבי יעקב יוסף מפולנאה זיע"א, בעל 'תולדות יעקב יוסף', והרה"ק רבי גדליה מליניץ זיע"א, בעל 'תשואות חן', **מסרו בשמו של רבינו הבעל שם טוב הקדוש: כל מי שיספר בשבחי הצדיקים כאילו עוסק במעשה מרכבה** (שבחי בעש"ט).

מרגלא בפומיה דאינשי לומר: לספר מהבעל שם טוב הקדוש זיע"א במוצאי שבת קודש מסוגל לפרנסה, ולדבר מהאחים הקדושים, הרבי ר' אלימלך והרבי ר' זוסיא זיע"א, מאחד מהם מסוגל ליראת שמים ומהשני מסוגל לבנים. ורבינו רבי ישראל מרוזין זיע"א אמר על זה, **דיש בזה שלשה 'לאו דוקא'ס: א. לאו דוקא מאלו הצדיקים. ב. לאו דוקא במוצאי שבת קודש. ג. לאו דוקא לאלו הדברים לחוד. אלא ה'דוקא' הוא כך: סיפורי צדיקים בסתם, ולא משנה באיזה זמן שיהיה, מסוגל לכל הדברים הטובים** (נר ישראל ח"ג עמוד עט).

סיפר הגה"צ רבי ישראל יצחק רייזמאן זצ"ל, חבר הבד"צ דעיה"ק ירושלים, כי באחד מביקוריו אצל הגה"צ רבי יוסף צבי דושינסקיא זצ"ל גאב"ד

בספר 'אזנים לתורה' להגאון אב"ד לוצק זצ"ל (פרשת קדושים) כתב: צריך ביאור, למה אנו חייבים לחלוק כבוד לזקן בור ועם הארץ. ונראה לבאר ע"פ מה שראיתי כתוב בשם האדמו"ר רבי מנחם מנדל מקוצק זצ"ל, שהאדם לעת זקנה, כשהוא מאבד כל תאוותיו, מתגברת אצלו תאות הכבוד. ושפתים ישק משיב דברים נכוחים. כי אנו רואים זאת בחוש. ולפי זה אפשר לומר, שהכבוד לזקן הוא בבחינת 'סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו', שאנו מוזהרין לתת למי שמצטער בחסרונו, וכדרשת חז"ל מהאמור 'די מחסרו אשר יחסר לו' (כתובות סז:), וכן הוא בזקן, שמתגברת אצלו תאות הכבוד, והוא מצטער ביותר מחסרונו, הרי אנו מצווים לגמול את החסד הזה ולקום אפילו מפני זקן בור ועם הארץ.

מעשה באחד מוותיקי החסידים שבא להרה"ק רבי חנוך העניך הכהן מאלכסנדר זיע"א, ואמר לו: ברוך השם התגברתי על היצר הרע, ועתה ברצוני להתנהג בחסידות. צחק הרבי ואמר לו: אילו היה לך כח בגופך היית ממשיך וחוטא, רק עתה לעת זקנותך עבר היצר מ'תאוה' ל'כבוד וגאוה'. ויש להמליץ בזה את הפסוק (ישעיה כד כג) 'וּנְגַד זְקֵנָיו כְּבוֹד', מה שעומד כנגד הזקנים לשטן בעבודת ה' הוא הכבוד (עטרת אבות' אבות פ"ו).

הרה"ק רבי חיים מאיר מויזניץ יע"א היה אומר: לכל תאוה זמן משלה. בילדותו אוהב

ירושלים, נתגלגלה השיחה על גדולת חייו של הגה"צ רבי שניאור זלמן מלובלין זצ"ל בעל 'תורת חסד'. כעבור זמן מה, כשראה הגרי"י רייזמאן שהשיחה מתמשכת, אמר להגרי"צ, שאינו רוצה להפריע לו מלימודו יותר. נענה לו הגרי"צ: אצלנו חשוב סיפורי גדולי צדיקים כמו הלימוד (תולדותיהם של צדיקים' עמוד 7).

על הפסוק (במדבר ח ג): 'וַיַּעַשׂ כֵּן אֶהְרֹן אֶל מוֹל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ הַגָּדוֹל גִּרְתִּיָּהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה, וּפִירוּשׁ רש"י: ויעש כן אהרן - להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, היה מפרש הרה"ק רבי צבי אלימלך מבלוזוב זיע"א, בספרו 'צבי לצדיק': על פי פשוט, דהנה אמרו חז"ל בש"ס (ב"ב קסד:): שאסור לספר מחבירו אף שבחי שבחים, שמתוך שבחו בא לידי גנותו, עיין שם. וזהו שפירש רש"י ז"ל על 'ויעש כן אהרן', וכתב שמותר על אהרן לומר כן, שעשה כאשר נצטווה, יען שאצלו אין באפשרי לבוא לידי גנותו לפי שהוא דבר שאין בו אף קצת דקצת, ולכן אי אפשר שישתנה השבח לפעמים לידי איזה גנות, וזהו 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה', דייקא, ורצה לומר, ששבחו של אהרן מותר להגיד לפי שאי אפשר להשתנות, והבינהו.

תאות הכבוד בימי הזקנה

פעם אמר הרה"ק רבי בערצי מנדבורנא זיע"א, שאדם כל כך שקוע בתאות הכבוד רח"ל, עד כדי כך שבשעת פטירתו כשהולכין ללוותו לבית עולמו רח"ל, לולי היה בו כוח, היה עומד ומחזיר ראשו לראות אם חולקין לו כבוד האחרון כהוגן, ואם יש ציבור גדול בהלוותו רח"ל (רזא דעובדא' שער האותיות עונה אות טו).

גרידא, אלא שבאמת הנו רוצה בכך, אין לו שום חפץ עצמי כלל מלבד הרצון באשר ירצה יוצרו.

ומעשה בהגה"צ רבי ישראל מסלנט זצ"ל, שחלה אנושות בסוף ימיו והביאו רופא מומחה אל מיטתו כדי לבדוק וליתן לו תרופות. אחר כך סחו לו משמשי שהרופא מצא כי הוטב מצבו, הגיב רבי ישראל: הוטב או לא הוטב, למאי נפקא מינה? הרי אין לי שום רצון אלא כפי שרוצה הקדוש ברוך הוא.

וכשקרבו רגעי האחרונים של החסיד שבכהונה רבי צבי חנוך זצ"ל מבנדין, בעל 'כהן פאר', בליל שבת קודש אחרי הסעודה, ו' באדר תרצ"ה, שמעו אותו קורא: אבא רחמא, אבא מתיקא, אם זה רצונך - אזי שיהיה כמו שאתה רוצה. ובמלים האלה פרחתו נשמתו למרום (מסוד שיח חסידים' עמוד 271).

על הפסוק (במדבר ט יח-יט): 'על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו כל ימי אשר ישכון העגן על המשכן יחנו. ובהאר"ק העגן על המשכן ימים רבים ושמו בני ישראל את משמרת ה' ולא יסעו', פירש רבינו האור החיים' הקדוש זיע"א שבא הכתוב ללמד את שבחן של ישראל שביטלו רצונם מפני רצון הקב"ה וחפצו לחנות ולנסוע כרצון של מעלה:

בא הכתוב לסדר כל בחינות הנהגות העגן, וללמד שבחן של ישראל שהיו חפצים באשר יחפוז ה', והתחיל בענין אריכות זמן החניה ואמר כל ימי אשר ישכון העגן יחנו פירוש יחנו יחפצו לחנות, ולזה לא אמר חנו בני ישראל שיהיה נשמע שעשו לצד ההכרח מהמנהיג, והוסיף לומר 'ובהאר"ק' וגו' לומר

האדם ממתקים משחקים וכדומה. משמתבגר חפץ הוא בממון. אולם משמגיע לשנות הזקנה בטלות כל תאוותיו מלבד תאות הכבוד שמקורה בגאווה, וזה שנאמר בכתוב (במדבר ח כה) 'ומן חמשים שנה ישוב מצבא העבדה ולא יעבד עוד', כשנהיה האדם בן חמשים שנה ומגיע לשנות הזקנה, 'שוב מצבא העבודה' אין הוא צריך עוד כל כך עבודה קשה לכבוש יצרו כמו בשנותיו הקודמות, אבל 'ולא' להגיע למידת ענוה לדעת שהוא אפס ואין, על זה 'עבוד עוד' צריכים גם אז לעבוד ולהזהר.

עוד פירש 'בערב תאכלו מצות' (שמות יב יח) מצה רומזת לענוה, אינה מתנפחת. כידוע התאוות נחלשות לעת זקנה מלבד תאות הכבוד כי אדרבה בימי זקנה עוד מתגברת וזה שמרומז בכתוב בערב גם בערוב ימיכם תאכלו מצות יש לכם לעבוד על מידת הענוה (מאיר החיים' ח"ד עמוד שמג).

בטל רצונך מפני רצונו

מעשה בהרה"ק מהר"ש מסלונים זיע"א, בעל דברי שמואל, שדיברו נכבדות באחד מצאצאיו, והיה חוכך בדעתו אם לעשות השידוך או לחדול, מאחר שאליו דבר יגונב כי יש חסרון דמינכר בהצעה זו, אלא מי יודע אם לא מה' יצא הדבר.

פתח וקרא בהתרגשות רבה: רבונא דכולי עלמא! אם אכן זה רצונך שאעשה השידוך הנוכחי, הרי שזה גם כן רצוני, רוצה אני בכך בכל לבי, אלא שאלתי ובקשתי: תן לי ברחמיך אות וסימן שאדע בבירור כי זה רצונך. וכשיצאו מפיו בקול גדול המילים 'אם זה רצונך' רוצה אני גם כן בכך, 'ויל איך אויך אזוי', הרגישו השומעים בכל חושיהם כי אמנם אין הוא מקבל עליו את הדין

מיד? ושאל אותם: מי הוא הרב אשר בעבורו הוא החרדה הגדולה הזאת? ומצד החפזון הגדול לא ענו אותו על זה כלל, והלך אחריהם עד שבא לבית גדול ומהודר מאוד עד שמעולם לא ראה הידור כזה. והבית מלא מפה לפה אנשים אשר לפי ראות פניהם הם גדולי עולם. ובבית הזה הרעש יותר גדול מבחוץ. ושמע שהכל אומרים בפחד ושמחה גדולה: תיכף ידרוש לנו רבינו הקדוש רזין דאורייתא.

ובתוך כך בא הבעל שם טוב והתחיל לדרוש הדרוש הזה בכוונות המקובלים, ועמד לנגדו איש רך בשנים וסתר את דברי הבעש"ט. ושאל, מי הוא זה? ואמרו, שהוא האריז"ל. ונמשך הפילפול זמן רב עד ששמע איך שהאריז"ל הודה לדברי הבעש"ט. ובתוך כך הקיץ רבי נחמן משנתו. ותיכף ישב הבעש"ט ואמר: נחמן, אני לקחתי אותך לעד בדבר הזה, תעיד עם מי הדין, האם לא הודה לי האריז"ל? ואחר כך סיים הדרוש והלך לו (סיפורים נוראים' עמוד 22).

אמר רבינו אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זיע"א שמה שזכה לכל המדרגות שלו הכל היא בעבור שהתמיד בטהרת המקוה תמיד, ובאמת זה ענין גדול מאוד כי המקוה מטרה את הגוף והנפש, אבל צריך לעשות הכל בכוונה, ולא חס ושלום כמצות אנשים מלומדה, שאז חס ושלום אינו נחשב לכלום, רק צריך להתישב את עצמו ולכוון דעתו מקודם.

ומכוונת המקוה מהבעל שם טוב: יכוון בהיותו במקוה כי שם אדני"י מלכות הוא סוד הדיבור, ושם הוי"ה זעיר אנפין הוא סוד הקול, ושם אהי"ה סוד המחשבה, ובמקוה הגג של המקוה נגד שם אהי"ה, והארבע רוחות של המקוה נגד

שאפילו יאריך כל כך ימים רבים אף על פי כן יחנו. ואומרו 'ושמרו' וגו' לומר כי מלבד שהיו חונים כל זמן וכו' עוד מודיע כי לא היו עושים הדבר לצד שהיו חפצים בשבת ולא בהילוך אלא לצד שמירת דבר ה', והוא אומרו ושמרו וגו' הגם שהם ימים רבים, ואמרו 'ולא יסעו' ולא אמר 'ולא נסעו', לשלול בחינת החושב כאלו אמר ולא יחפצו ליסע.

כוונת המקוה

פעם אחת דרש רבינו אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זיע"א לתלמידיו בענין כוונת המקוה הנדפס כעת בסידור אדמו"ר הזקן זיע"א. ותלמידיו היו גאוני ארץ בנגלה ונסתר. ואמרו לו: רבינו, הגם בכתבי האריז"ל כתוב הכוונות באופן אחר מכוונות אשר אדונינו מגלה לנו? וכאשר שמע דיבור זה מפיהם, תיכף השליך ראשו לאחוריו ופניו נעשה לפיד אש ועיניו בולטות כדרכו בהתפשטות הגשמיות בעת עלייתו בעולמות העליונים. ונפל על תלמידיו פחד ורעדה גדולה.

בקצה השולחן ישב הרה"ק רבי נחמן מהורדאנקא, כי היה צעיר שבתלמידים. והנה נפל על ר' נחמן תרדימה גדולה, עד שלא היה יכול בשום אופן להתאפק מלישו, והיצר לו מזה מאד, כי זה באמת בזיון גדול, שהבעש"ט עוסק בעליות נשמה וכל תלמידיו יושבים בפחד ורעדה והוא נרדם אצל השולחן הטהור, ופתח בידיו בחוזק את עיניו אבל כל זה לא הועיל לו, כי אם שנרדם וישן בתרדמה גדולה. ובתוך שינתו חלם לו איך שהוא הולך בחוץ ורואה עם רב רצים במהירות גדולה. ורץ גם הוא אחריהם, ושאל אותם, מהו מרוצתם. ואמרו לו בחפזון גדול: וכי אינו ידוע לך שרבינו הקדוש ידרוש

ומשחק על כל דבר ודבר. וכהיום אני מבין (ברית אברם' להרה"ק המגיד מזאליץ זיע"א, הפטרת שבת תשובה).

כתב ב'מכתב מאליהו' (עמוד רלו): האדם חוטא ברוח שטות ואחר כך חוזר אליו שכלו ומתחרט, כאמרם ז"ל רשעים מלאים חרטות, אבל כיון שעבר ושנה נעשה לו כהיתר, כי אז רוח השטות קובעת את עצמה בשכלו והשטות עצמה נעשית כשיטה. **ידוע לי מעשה באחד שסבל הרבה ממחלת הסכרת, ואהב מאד אכילת דברי מתיקה, והוא לא עמד בניסיון והתחיל לאכול שוקולד. בתחילה התמרמר על עצמו בידעו שממית עצמו באכילה זו, אך כשעבר ושנה גם שמח בזה באמרו אכול ושתה כי מחר נמות. וכן היה שמת במשך שנה וחצי. הנה התשובה באה רק על ידי שתסור אותה רוח השטות לרגע, אבל כשהאדם שונה בעבירה ונעשית לשיטה קבועה הרי אין עוד מקום לתשובה.**

סיפר הרה"ק רבי יואל מסאטמאר זיע"א ששמע מחסיד אחד ששמע מזקינו הרה"ק הייטב לב' זיע"א **שפירש בפרשת בהעלותך** (במדבר יב יא) **'וַיֹּאמֶר אֶהְרֹן אֶל מֹשֶׁה בִּי אֲדֹנָי אֵל נָא תִּשֶׁת עֲלֵינוּ חֲטָאת אֲשֶׁר נֹאֲלַנו וְאֲשֶׁר חָטָאנוּ, דתיבת 'אשר נואלנו' מיותר לכאורה. אך בא להצדיק אותנו שאף שהאמת הוא שחטאנו, אכן לא עשינו זאת בחכמה, דאין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, וזהו שנאמר 'אל נא תשת עלינו חטאת', והטעם 'אשר נואלנו' שאנחנו מודים שעשינו בסכלות וטפשות (שו"ת 'מקדשי ה', ח"ב ז'ר זהב' עמוד כו).**

ארבע אותיות הוי"ה, וקרקעית המקוה נגד שם אדני", והשלושה שמות הנ"ל הם גימטריא יב"ק הוא סוד יחוד ברכה קדושה, ויכוון שנכנס לבקש מה' יתברך טהרה וקדושה למחשבתו ולקולו ולדיבורו. **ואז על ידי כוונות הנ"ל אף אם שבע יפול צדיק וקם** (משלי כד טז), **היינו אף אם ירד שבע מעלות אחרונות, ירפאהו ה' יתברך, ויכרות עמו ברית חדשה אשר לא תופר, ואז יאיר על נשמתו קומה הרוחניות, קומה"ה אותיות מקו"ה** (בעל שם טוב' פרשת יתרו).

על הפסוק (במדבר י לה): **'וַיְהִי בַּנֶּסֶךְ הָאָרֶן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוֹמָה ה' וַיַּפְצוּ אֵיבֵיהּ וַיִּנָּסוּ מִשְׁנֹאֲיֶיהּ מִפְּנֵיהּ,** הגיד הרה"ק ה'פני מנחם' זיע"א (פרשת ואתחנן): **'מקוה' אותיות 'קומה', לתקן את כל הקומה, קומה שלימה, קומה ה' ויפוצו אויבך.**

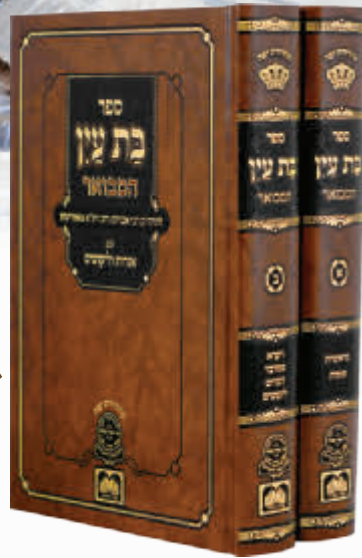
חוטא מפני רוח השטות

איתא מרבינו אור שבעת הימים רבי ישראל בעש"ט זיע"א, על הפסוק 'נושא עוון' - 'עד היכן הוא נושא, עד בואו אל החכמה', כי אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנסה בו רוח שטות, וכשבא שוטה לפני החכם ומדבר דברי שטות, שוחק החכם ושמח וממילא נמתק.

ואמר הרב מקאלביסוב כששמע דבר זה הוא הבין את המעשה אשר ראה שאיש אחד זקן בא לפני הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א לקבל תשובה, ואמר לו שיכתוב כל מעשיו הרעים על נייר, ויביא הנייר לפניו, וכן עשה האיש. הלך לביתו וכתב על הנייר והביא לפניו, וכאשר הביא לפניו אמר לו המגיד: **לך לביתך וכן עשה. ואח"כ קרא את הנייר וכל מה שהיה קורא היה מחייך**

אומנות הענווה

טעמים של 'לעתיד לבוא'

בת עין המבואר - אור אין סוף של הכנעה וענווה

ענווה היא תכלית כל המדרגות, וצריך לבארה. שר הענווה הרה"ק רבי **אברהם דוב** זיע"א **מאוריטש** סולל באומנות אומן דרכים של הכנעה אמיתית כאין, כאשר לא די שהיא עוקרת את השלימזליות והענווה הפסולה, אלא אדרבה, הענווה נתעלית להיותה מזרז ראשון במעלה להתחדשות, שמחה ואור בהיר בעבודת הבורא "**יוסיפו ענוים בה' שמחה**" מהדורת פאר | אגרות ולקוטים נבחרים | ביאורי החסידות | ציוני תולדות מורחבים ומאירים | שער המפתחות

אור הגאולה לישרי לב

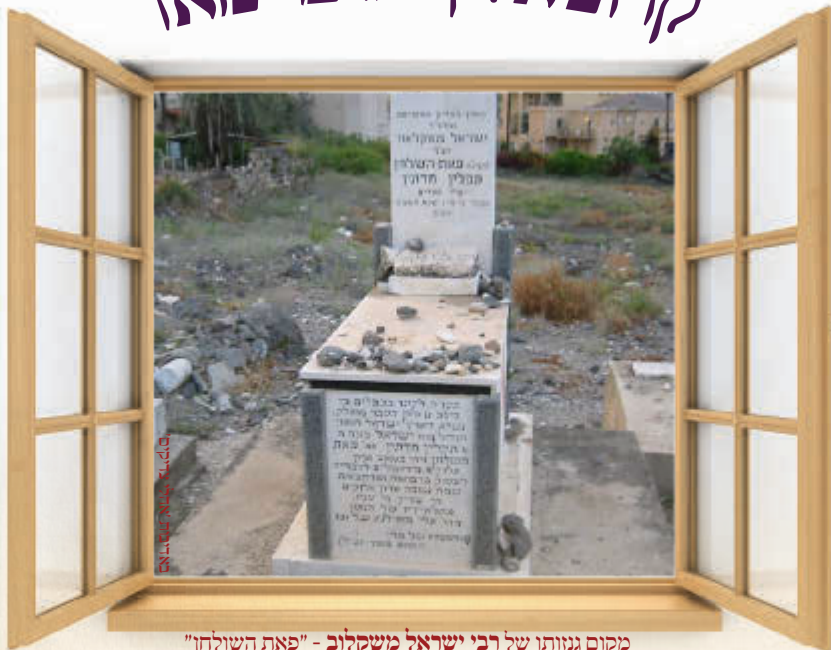

לזכות

עופר פנחס בן צילה שיחי' קרן בת רונית שתחי' טל
 ארמונר שיחי' בן איזה < צילה שתחי' בת דורה
 רונית בת ינינה יעל < בנימין בן אסתר וכל יוצאי חלציהם שיחיזו
 להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת

קרוב אליך הדבר מאד

מאריבת אריאל

מקום גנותו של רבי ישראל משקלוב - "פאת השולחן"

אוצר פניני החסידות

עולמות רוחניים מלאי אור וקדושה

גליון שבועי המלקט באומנות את עיקרי ויסודות אמרי תורתם של הצדיקים
 והיראים זיע"א אשר מתורתם אנו דולים ובזכותם אנו חיים וקיימים
 - מסודרים על פרשת השבוע ככתבם וכלשונם -

חייג עכשיו והגליון בדרך אליך

ארץ ישראל 04-8628888 לונדון 1027-211-208-44